

Святі образи Марії

Богородицю традиційно зображують у пурпуровому мафорії
» стор. 12

Важкий початок

Сьогодні Рада планує розглянути Держбюджет, а станом на вчора в парламенті не працювала половина профільних комітетів
» стор. 5

Торгувати землею чи орендодавцями?

Зрозумілі закони для земельного ринку важливіші, ніж додаткові посередники
» стор. 8

Україна молода

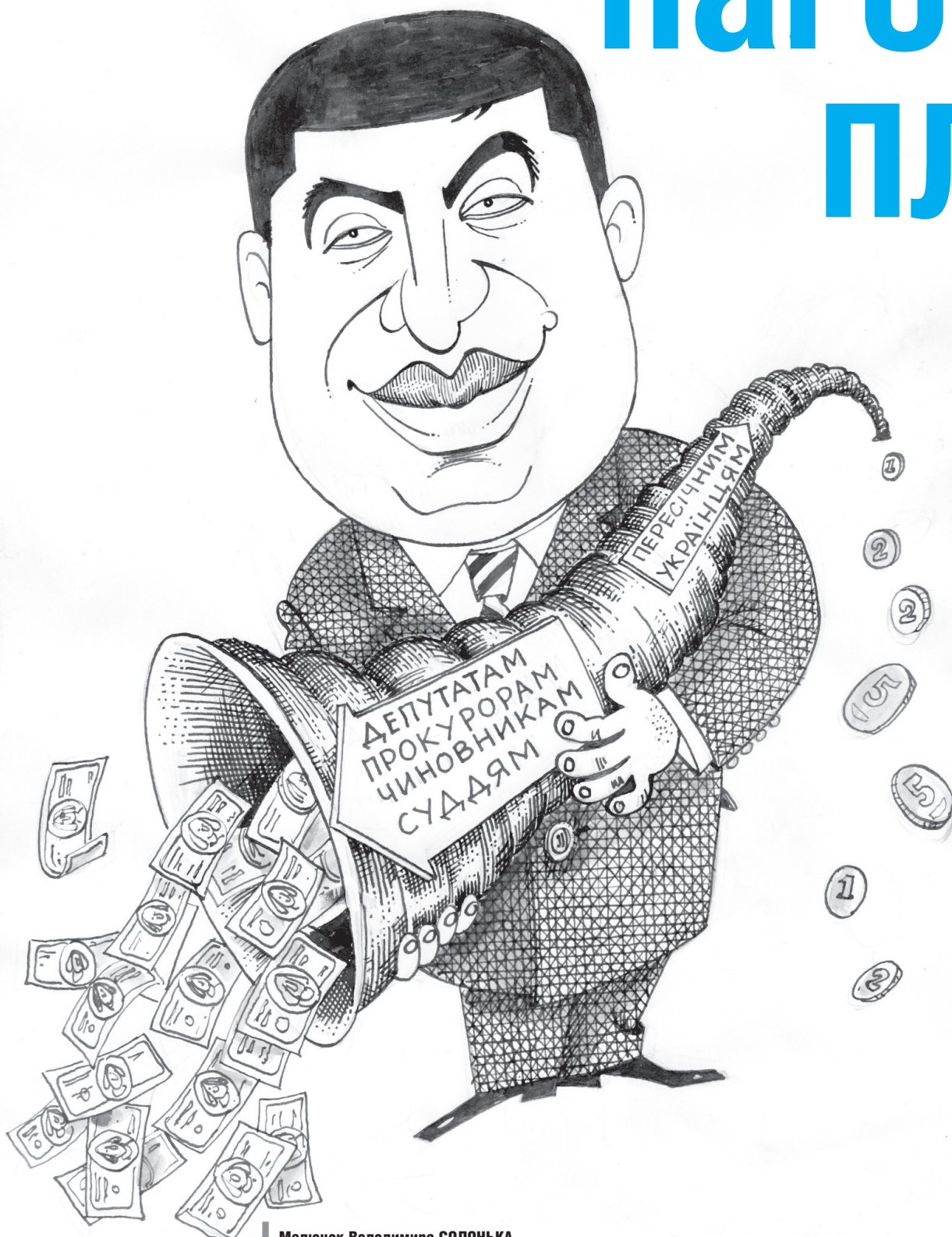
Середа, 21 вересня 2016 року

№ 118 (5111)

Учорашні курси НБУ:
1 \$ = 25,77 грн
1 € = 28,77 грн
1 рос. руб. = 0,3 грн

Бюджет-2017: нагодувати планами

Малюнок Володимира СОЛОНЬКА.

Держкошторис наступного року щедро обдаровує більшість чиновників і силових структур, але його виконання залишається напрочуд мало ймовірним

» стор. 7

Лілія Гриневич
міністр освіти і науки України

«Я вважаю абсолютною несправедливістю, що вчитель вищої категорії оплачується по 12-му тарифному розряду, а молодий викладач вищої школи, при всій повазі, — по 15-му. Цей розрив має бути подолано».

ГУЧНА СПРАВА

Зачистка оплоту

У Москві вбили одного з організаторів ополчення Донбасу Євгена Жиліна

Олена КАПНІК

«Три постріли. Три різкі звуки. Ну і все. Потім усі розбіглися. Куля потрапила просто в лоб. Чітко першим же пострілом. Найімовірніше, стріляв який-небудь кілер замовний, професіонал своєї справи». Так описують свідки вбивство в елітному підмосковному ресторані ватажка «Оплоту» та активного учасника Антимайдану Євгена Жиліна. За словами очевидців, убивця був загримований, мав накладні вуса, жовті окуляри, панаму та рукавички. Прийшов за кілька хвилин до появи у закладі Жиліна, поводився спокійно і після вчиненого злочину втік на новенькому Range Rover. Лідер бойовиків помер до приїзду «швидкої», а от його супутник — заступник командира батальйону Народної міліції самопроголошеної «ЛНР» Андрій Козирев — наразі перебуває у комі. Московська поліція відкрила кримінальне провадження за двома статтями — «вбивство двох і більше осіб» і «незаконний обіг зброї».

«Слідство відпрацьовує низку версій скоєного злочину. Пріоритетною є комерційна діяльність, також не виключають особисті неприємні стосунки», — передав російський «Інтерфакс» із посиланням на представника обласного главку СКР Ольгу Врадій.

Серед неофіційних версій вбивства ватажка терористів (або, як його називають російські ЗМІ, «послідовного прихильника законної влади Януковича») озвучують такі: борги, причетність до бандитського переділу та можливий зв'язок «усунення Жиліна» і недавніх обшуків у харківського мера Геннадія Кернеса. Російські експерти, які симпатизують самопроголошеним республікам Донбасу, в один голос говорять про організацію вбивства українськими спецслужбами, мовляв, Україна перейшла до «відкритого терору на території Росії».

Українські експерти вбивство Жиліна називають не випадковим і добре спланованою операцією Кремля. За словами військового експерта Олексія Арестовича, Росія оголосила відкриті полювання на свідків своєї терористичної діяльності на Донбасі. «У Росії вам життя немає, у буквальному сенсі. Ви будете переконаватися в цьому знову і знову. Якщо вони так поведуться з вождами, що буде з рядовими? Росія, куди ви так прагнули, оголосила на вас полювання. У міру закриття проекту («Новоросія»). — Авт.) зачистки стануть усе жорсткішими і масштабнішими. Важливо вчасно потрапити в категорію «амнісія» і піти під захист України, європейського права та правосуддя. Затягувати не варто, починайте уже», — коментує «усунення» бойовика Олексій Арестович. ■

ДОСЬЄ «УМ»

В Україні Євген Жилін відомий як «непримиренний борець із Майданом», який хотів би поваги для «законно обраного більшості» Януковича.

«Я ніколи не був за кордоном, крім Росії. Я люблю свою землю. Я впевнений, що країни колишнього Радянського Союзу знову об'єднаються», — говорив Жилін в одному з інтерв'ю.

До Помаранчевої революції ватажок бойовиків служив в управлінні з боротьби з організованою злочинністю УМВС у Харківській області в званні капітана. За часів президентства Віктора Ющенка його засудили за звинуваченням у підриві машини мера Харкова Геннадія Кернеса, але вже у 2007-му Жиліна виправдали, всі звинувачення з нього зняли. Вийшовши на свободу, Жилін заснував громадську організацію і спортивний клуб «Оплот». Зимою 2014-го був активним противником Євромайдану і вимагав рознести Майдан «по шматочках». Після втечі з країни Президента Віктора Януковича Жилін став одним із перших організаторів ополчення південного сходу країни, сам брав участь у бойових діях.

Наразі лідер «Оплоту» перебуває у розшуку. За даними МВС, він утік з України ще в лютому 2014 року. Жиліна підозрюють у злочинах, передбачених кількома статтями Кримінального кодексу України: створення незаконного збройного формування, фінансування тероризму та розкрадання бюджетних коштів на суму 100 млн. грн.

НА ФРОНТІ

Нехай агресор платить

На Донеччині вимагатимуть від Росії компенсації за зруйновані війною міста і села

Іван БОЙКО

Для того щоб поновити зруйновані будівлі в містах і селах на лінії розмежування, необхідно мати чималий фінансовий ресурс, від 3 до 5 мільярдів гривень. Такі підрахунки озвучив голова Донецької обласної військово-цивільної адміністрації Павло Жебрівський.

На його думку, такі «гарячі» населені пункти на передовій, як Широкине, Піски, Водяне, Опітне, Жованка, необхідно не відновлювати, а зводити «з нуля».

«Що стосується відновлення житла. Ви бачили, що відбувається в Широкиному? Там потрібно заново

відбудувувати. Не ремонтувати, не там щось підмазати... Фактично потрібно з нуля відновлювати Широкине, Піски, Водяне, Опітне. На сьогодні дуже багато питань у Жованці й в інших населених пунктах», — сказав «губернатор» Донецьчини виданню «Новини Донбасу».

За даними обласної влади, цього року заплановано відновити 20 будинків у Мар'їнці, незважаючи на бойові дії. Згідно з законодавством, відновлення житла в зоні АТО відбувається за рахунок коштів державного бюджету та за рахунок компенсації країною-агресором.

«Тобто ми вимагатимемо від

ПЕРСПЕКТИВИ

Агенти змін

Зарплати освітянам обіцяють підвищити втричі

Наталія ТУРАК

Заробітні плати вчителям та викладачам будуть поступово зростати. Про це повідомила міністр освіти і науки Лілія Гриневич у Львові під час розмови з освітянами. Усі педагогічні працівники 8-12 категорії мають піднятися угору по тарифній сітці на 2 розряди, що згодом приведе до збільшення зарплат на третину, — такі перспективи.

Просування угору на 2 розряди по тарифній сітці

дозволить підвищити зарплату педагогічним працівникам на суму від 500 до 800 грн. Додатково відбуватиметься підвищення зарплати для всіх бюджетників через підвищення мінімальної зарплати. «На 2017 рік ми просуваємо вчителя в тарифній сітці. Я вважаю абсолютною несправедливістю, що вчитель вищої категорії оплачується по 12-му тарифному розряду, а молодий викладач вищої школи, при всій повазі, — по 15-му. Цей

СУД ТА ДІЛО

«Океан» штурмує

Суднобудівний завод підготувався до атаки рейдерів

Ірина КИРПА

Рішенням Печерського суду Києва майно Миколаївського суднобудівного заводу «Океан» віддано на відповідальне збереження директору ТОВ «Океан-Судноремонт». Таким чином, суд задовольнив клопотання старшого слідчого Генеральної прокуратури України Юрія Белкіна та виніс своє рішення на користь цивільного позивача директора ТОВ «Океан-Судноремонт» Леоніда Шумила.

На даний час усе рухоме та нерухоме майно суднобудівного заводу перебуває під арештом, а ось голова комітету кредиторів підприємства Ігор Волошин заявляє про спробу рейдерського захоплення. За його словами, під прикриттям судового рішення контроль над підприємством намагається захопити група невідомих злоумисників. У зв'язку з тим, що захоплення

може статися з дня на день, на підприємстві задіяли екстренні заходи охорони: по всьому периметру заводу встановлено камери спостереження, а до охорони підприємства залучено додаткові резерви.

Хто саме збирається захопити суднобудівне підприємство, розташоване в Миколаєві, пан Волошин не уточнює. Але свої слова аргументує тим, що власними силами Леонід Шумило утримати контроль над «Океаном» просто не зможе. Адже, згідно з Держреєстром України, все нерухоме майно самого ТОВ «Океан-Судноремонт» також перебуває під арештом уже більше року. Рішення про це було винесено також у Києві, а постанову про арешт прийняли фахівці Деснянського районного управління судового рішення контролю над підприємством намагається захопити група невідомих злоумисників. У зв'язку з тим, що захоплення

А ТИМ ЧАСОМ...

Українські вояки відбили дві атаки диверсійно-розвідувальних груп бойовиків поблизу сіл Новоолександрівки та Новозванівки з боку Калинового, що на Луганщині. Як повідомляє штаб АТО, окупанти атакували позиції ЗСУ, відкривши вогонь з автоматів, кулеметів і підствольних гранатометів, але змушені були відступити.

Загалом позаминулої доби бойовики 22 рази відкривали вогонь по позиціях українських сил.

«Враховуючи заходи, які тривають у військових частинах окупаційних військ, можна зробити висновок, що основні зусилля противник зосереджує на посиленні підрозділів першого ешелону, вдосконалюючи систему фортифікаційного обладнання позицій та оборонних рубежів», — додають у штабі.

Росії компенсувати те, що вони накоїли тут, у нас в Україні. Зараз говорити про якийсь проект із відновлення населених пунктів на лінії розмежування не доводиться, і таких проектів поки немає», — сказав пан Жебрівський. ■

Поки що зарплати учителям бажають бути вищими.
Фото з сайту eveningkyiv.com.

розрив має бути подолано», — зазначила Лілія Гриневич. Вона зазначила, що лише підвищення зарплати недостатньо, одночасно потрібно змінювати кваліфікаційну систему.

«Ми маємо більше мотивувати кращих, бо

вони мають стати агентами змін — тут ідеться про добровільну сертифікацію вчителів. Ми маємо ставити нові вимоги до методик викладання — тоді це буде процес, що відобразиться на результативності та якості навчання дітей», — додала міністр освіти. ■

А ТИМ ЧАСОМ...

На Херсонському суднобудівному заводі ще з літа поточного року рішенням Господарського суду Херсонської області відкрито ліквідаційну процедуру по справі про банкрутство. Проте в прес-службі компанії Smart Maritime Group заявляють про те, що дане рішення не позначиться на поточній роботі суднобудівного підприємства. Поки що херсонська верф продовжує свою роботу у звичайному режимі. Херсонські корабелі, крім судноремонту, реалізують контракт на будівництво нафтоємностізбирача (це замовлення Південної філії держпідприємства «Адміністрація морських портів України»). За словами директора Херсонського суднобудівного заводу Василя Федіна, у вересні було укладено контракт на 1 мільйон 250 тис. доларів з іноземною компанією Southway Shipping Ltd. Проте суднобудування в Україні поки що так само, як і раніше, залишається збитковим через великі банківські проценти та відсутність пільг з оплати щорічного земельного податку.

заводом «Океан», пов'язують із посадовими особами, причетними до російського «Газпрому» та офшорної компанії «Бельмонт Індастріз».

Тим часом робітники «Океану» вимагають виплатити їм борги із заробітної плати, яку вони не бачать вже кілька років. За інформацією Департаменту соціального захисту населення Миколаївської облдержадміністрації, на підприємстві офіційно числяться трохи більше тисячі осіб, а розмір фінансової заборгованості перед ними перевищує 18 мільйонів гривень.

«Рейдери спробують зірвати покупку заводу «Океан» стратегічним інвестором, — заявив голова комітету кредиторів НСЗ «Океан» Ігор Волошин. — Надалі це може обернутися не тільки зривом планових розрахунків із кредиторами, а й відстрочкою виплати заборгованостей із заробітної плати перед трудовим колективом».

Незважаючи на такі заяви, співробітники ГПУ висловили впевненість, що рішення Печерського суду дозволить зберегти потужності суднобудівного «Океану» від неконтрольованого розпродажу майна. ■

ВІДДІЛ КАДРІВ

А суддів катма

Довічне грошове утримання на рівні 80-90% від заробітної плати змушує суддів із 20-річним стажем іти у відставку

Катерина МАРТИЧ
Вінницька область

Протягом останніх кількох місяців українські судді б'ють рекорди масовими звільненнями. Тисячі заяв надходять до Вищої ради юстиції. Вражаюча кількість таких подань і від працівників Апеляційного суду Вінницької області. Нині там із 58 штатних посад суддів 23 вакантні.

Протягом 2016-го у відставку пішло 8 суддів. Це рішення вже ухвалено Верховною Радою. У ще 9 суддів зареєстрували заяви на відставку. «Працювати в умовах тиску з боку громадськості дуже важко, — говорить суддя-спікер Апеляційного суду Вінницької області Олександр Панасюк. — Але, знаючи особисто тих, хто звільнився, більш ніж переконаний, що жоден із цих 17 суддів не

боїться показати декларацію чи пройти майнову перевірку. Щодо переатестації на знання законодавства, правових позицій — думаю, що цим суддям хвилюватися не було чому, бо вони — високі професіонали, одні з найкращих. Конкуренцію їм важко скласти».

У більшості суддів пов'язують свої звільнення із забезпеченням права на відставку, коли мають стаж роботи понад 20 років, і поверненням гарантій, які передбачаються законом про судострій і статус суддів. Зокрема, йдеться про довічне грошове утримання на рівні 80-90% від заробітної плати, яку отримували, і одноразова грошова допомога при звільненні.

«На громадян, які звертаються до апеляційної інстанції, звільнення суддів не впливає. Поки, навіть при наяв-

Вакантні суддівські місця не сприяють роботі судів.

ності більш ніж третини вакантних місць, із навантаженням справляємося силами, які залишаються, — розповідає Олександр Панасюк. — Навіть якщо в нас залишиться половина із 58 суддів, то це не відіб'ється ні на якості, ні на оперативності здійснення правосуддя. Але збільшиться навантаження на суддів».

Проте серйозні проблеми щодо захисту своїх прав можуть виникнути у районних судах, де через звільнення зали-

шаються працювати по 1-2 людини. За словами Олександра Панасюка, у Вінницькій області бракує суддів у Погребищі, Липовці, Крижополі, Хмільнику, Гайсині, Іллінцях.

Питання добору суддівської кар'єри вирішує Вища рада правосуддя. Подаються заявки, Вища кваліфікаційна комісія проводить анонімне прозоре екзамнування, далі — навчання у вищій школі суддів. Тобто приходу нових суддів варто очікувати не раніше, ніж через рік. ■

Тарас ЗДОРОВИЛО

Як повідомила Державна прикордонна служба, станом на 20 вересня у семи пунктах пропуску на кордоні з Польщею стоять у черзі 660 автомобілів. На кордоні з Угорщиною (пункт пропуску «Виллок») — 20 машин. Щодо останнього, то його рекомендували в понеділок тим, хто через активістів не міг дістатися до пункту пропуску «Тиса», що також на кордоні з Угорщиною. Без черг можна було перетнути вчора українцям кордон із Румунією та Молдовою.

«Вільним» із понеділка був і пункт перетину кордону зі Словаччиною. Втім, нагадаємо, кілька днів поспіль пристрасті там кипіли не на жарг. Три доби ужгородські активісти-водії перекривали єдину дорогу перед КПШ, якою можна потрапити на українсько-словацький кордон. Їх протестний настрій можна зрозуміти: власники авто не хочуть розмитнювати своїх залізних коней і їздять з іноземною реєстрацією. Вимоги «блокувальників» до влади банально прості: вони просять, аби маши-

АВТОСПРАВА

На побачення з митниками

Українські водії хочуть, щоб до них ставилися, як до іноземців

нам із номерами Євросоюзу дозволили перебувати в Україні хоча б кілька місяців, адже водії таких авто — за нинішніми нормами — мусять перетинати кордон через кожних п'ять днів. Ці автовласники хочуть, щоб були запроваджені єврономери для всіх українських авто.

Аби уникнути покарання за блокування пункту пропуску, бунтівники перекрили дорогу на під'їзді до нього, розташувалися за 150 метрів від КПШ, й схитрували: у всіх раптово «зламалися» машини. Один із водіїв, Олександр, пояснює протестні дії так: «Йде зима, бензин дорогий. Стояти по п'ять годин на кордоні, аби зробити «пересічку», просто щоби виїхати і вернутися знову, — це є неправильно. І якщо вла-

да не прислухається до свого народу, то народу доведеться йти до влади».

Не стримував емоцій і співорганізатор акції протесту Юрій Качур. Він сказав, що спочатку долучилися до протесту лише 10-15 осіб, а вже через день — більше сотні. «Я хотів би постояти до того моменту, поки не скажуть, що я не гірший за іноземця, який в'їжджає, і його машина тут перебуває весь рік», — заявив Качур.

Поліція не реагувала на логічні пояснення й вимоги водіїв, а діяла формально — згідно з буквою закону: було порушено кримінальне провадження за перекриття дороги. До речі, це не перша подібна акція протесту на контрольно-пропускних пунктах. ■

РІВНІ ПРАВА

Паркуються здорові

У Сумах запрацювало соціальне таксі

Олена ЛИТВИНОВА

Паралімпійські ігри в Ріо-де-Жанейро вже позаду, команда національної збірної України — у трійці найуспішніших. Наші хлопці та дівчата отримали 117 нагород і встановили 109 рекордів у трьох видах спорту — плавання, легка атлетика та пауерліфтинг. Із них — 22 рекорди світу, 32 паралімпійські рекорди і 54 рекорди Європи. Ось-ось паралімпійці ступлять на рідну землю, але в Україні їх чекає все те ж ущемлення прав, що й інших людей з обмеженими можливостями в Україні.

Щомісяця поліцейські виписують лише у Львові до півсотні постанов про порушення водіями прав людей з обмеженими можливостями на місцях паркування авто. Спеціальні місця для авто людей з

фізичними вадами чомусь завжди зайняті тими, хто особливо на здоров'я не скаржиться. Ці паркувальники не помічають спеціального знака, який вказує, що це місце для людей з обмеженими можливостями. Штраф за таке порушення нечасто стягують. Зокрема й тому, що оштрафувати порушника патрульні можуть, тільки якщо він підійшов до свого авто.

Хороший приклад для інших міст покажуть Суми. Вже від сьогодні інваліди 1-ї групи або ж самотні громадяни, які не можуть пересуватися самотійно, зможуть скористуватися там безплатним таксі. Про це пише сумський центр надання соціальних послуг «Берегиня». «Соціальне таксі» їздитиме тільки на території міста Суми і не більше восьми разів на місяць. ■

СТИХІЯ

Висока вода

Одесу знову залило

Наталія ТУРАК

Учора, 20 вересня, Одесу «залило» циклоном. Вночі в місті почався сильний вітер і дощ, а вже зранку 10-бальні затори призупинили весь електротранспорт. Рівень води подекуди сягав близько метра. Деякі трамваї курсували чужими маршрутами. «У зв'язку з безперервною зливою, складними погодними умовами звертаюся до керівників комерційних підприємств із проханням зробити скорочений робочий день для працівників», — написав учора у «Фейсбуці» мер Одеси Геннадій Труханов.

Прогнози синоптиків на найближчі дні досить невтішні для всієї країни. За словами народного синоптика Назара Марчука, вже до кінця цього тижня українці відчують різке похолодання, а подекуди потерпа-

тимуть від дощів із грозами.

За офіційними прогнозами, в Україні цього тижня, окрім північних та частково західних областей, пройде незначний дощ. Температура коливатиметься від +11 до +20 градусів. Про це повідомляє Укргідрометцентр ДСНС України. На сході й у центрі країни очікуються дощі з грозами і вітер до 12 м/с. Денна температура прогнозується на рівні від +13 до +15. Чи найхолодніше буде в Донецькій і Луганській областях — від +12 до +14. На півночі країни без опадів, стовпчики термометрів показуватимуть приблизно таку саму температуру.

Сьогодні, 21 вересня, за християнським календарем відзначають свято Різдва Пресвятої Богородиці. Наші предки підмітили: якщо цього дня сприятлива погода, то й осінь буде теплою. Слідкували також за тваринами: якщо після Малої Пречистої худоба рветься на пасовисько зрання, то й зима буде ранньою. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Богатирьова не цікава Інтерполу

Підтвердилась інформація, що Інтерпол більше не розшукує колишнього міністра охорони здоров'я Раїсу Богатирьову, повідомив керівник Українського бюро Інтерполу Василь Неволя. За його словами, підставою для розгляду було звернення захисту Богатирьової, а також її особисто, в якому вона оскаржувала наявність процесуальних порушень, недостатність елементів кримінального характеру, а саме правової основи пред'явлених підозр. Василь Неволя додав, що припинення міжнародного розшуку Раїси Богатирьової не означає, що буде закрито справу проти экс-міністра.

Нагадаємо, ще 21 жовтня 2014 року Раїсу Богатирьову оголосили в розшук за підозрою в розкраданні бюджетних коштів на суму 6,5 млн. грн. у 2012 році під час закупівель імунобіологічних препаратів, лікарських засобів і медичного обладнання.

Імена справжніх героїв

У рамках проведення декомунізації назви деяких прикордонних підрозділів перейменовані на честь українських діячів, повідомили в прес-службі ДПСУ. Так, Котовський прикордонний загін перейменовано у Подільський, а відділ прикордонної служби «Ллільський» Одеського прикордонного загону — в «Чорноморськ». Усього в прикордонному відомстві налічується 34 іменних підрозділів, 11 з яких уже названо на честь видатних українських діячів і діячів нового часу в історії України. Серед них — відділ прикордонної служби «Шалигине» імені Петра Калнишевського, відділ прикордонної служби «Мигово» імені Українського козацтва, корабель морської охорони «Павло Державин» та інші.

Незаконне сьоме «яблуко»

Уже кілька десятків людей затримано на прикордонних пунктах пропуску і в аеропортах, які намагалися ввезти в Україну незадекларовані iPhone 7, зазначив речник Держприкордонслужби Олег Слободян. Він розповів, що у вихідні прикордонники на кордоні з Угорщиною затримали українців, які везли в машині партію контрабандних iPhone 7, а також громадянина Франції, який хотів пронести в ручному багажі сім незадекларованих гаджетів. За словами речника, людей, які намагалися ввезти в Україну iPhone 7, затримують за те, що вони не вносять до декларації смартфони, оскільки їх ціна перевищує дозволений безмитний мінімум. Згідно з законодавством, на територію України можна ввозити iPhone 7 тільки в особистих цілях, тобто не більше 2 штук в одні руки.

Поліцейські налетіли на тревесті

У реанімації київської лікарні від отриманих травм у ДТП, яка сталася 13 вересня, помер 40-річний тревесті-актор Андрій Корнієвський (псевдонім — Андресла Водкіна). Тоді таксі «Шевроле» зіткнулося з машиною київських патрульних близько 5:00 на перехресті вул. Льва Толстого і Саксаганського у Києві. За попередньою інформацією, автомобіль патрульної поліції «Тойота Пріус» рухався на екстрений виклик із увімкненими мигалками зі Льва Толстого в напрямку вулиці Урицького. Перпендикулярно до нього по Саксаганського з центру до площі Перемоги рухалося таксі «Шевроле» з пасажиром Корнієвським. За даними свідків, авто поліцейських рухалося на червоне світло. У результаті сильного бокового удару в правий бік таксі вилетіло на тротуар, пролетівши близько 30 метрів. Троє учасників аварії відбулися не надто серйозними травмами.

Як повідомили в департаменті патрульної поліції, з початку року в Києві зареєстровано 101 ДТП за участю службових автомобілів, 16 машин після аварій на сьогодні перебувають у ремонті. ■

Василь БОГДАН,
ветеран
зовнішньої
розвідки,
генерал-лейтенант

Завершилися літні вакації. Оздоровлені й засмагли народні депутати та урядовці повернулися до своїх звичних справ — вішати локшину на вуха довірливому електорату та надалі розгойдувати нестійкого державного човника. Черговий політичний сезон в Україні стартував, і є всі підстави прогнозувати, що він буде досить гарячим.

Отже, варто спробувати стисло окреслити окремі геополітичні та внутрідержавні процеси, що вірогідніше всього впливатимуть у тій чи іншій мірі на рішення і практичні кроки гілок влади. Від них залежатиме подальша доля країни та добробут громадян.

За лаштунками Ханчжоу

Заслугує на увагу нещодавній саміт G-20 у Ханчжоу, на який були вмотивовані сподівання як світової спільноти, так і України. Але те, що стало публічним з обговорених тем лідерами країн розвинутої економіки (хоча Росію до них можна зарахувати лише умовно), не лише не справило враження, а й не виправдало очікувань людства, яке розраховувало на ухвалення проривних домовленостей у подоланні масштабних загроз глобальній безпеці та щодо врегулювання небезпечних локальних конфліктів.

Адже за невеликий відрізок часу світом прокотилося цунамі терористичних акцій та невдалих державних заколотів. У цей же період Кремль суттєво активізував російсько-терористичні бандформування на Донбасі, продовжуючи війну на виснаження України. Навіть Олімпіада в Ріо і заклик із цього приводу Генсека ООН не зупинили агресора. Цим самим Путін вкотре продемонстрував небажання імплементувати так звані Мінські домовленості.

Досить образливим є те, що питання збройної агресії Росії проти України обговорювалося лідерами США, Франції, ФРН, Великої Британії та Росії «на полях» та «на ногах» саміту без представників офіційного Києва. Схоже, Путін зміг дотиснути Захід піти на вигідні Кремлю компроміси, у тому числі щодо недоцільності проведення у Ханчжоу консультацій у Нормандському форматі під надуманим і абсурдним приводом диверсійно-терористичної діяльності України в Криму. Незважаючи на очевидність дискримінації української сторони, таке зневажливе ігнорування Києва не стало предметом відповідного реагування вітчизняного МЗС. Коментарі міністра Клімкіна про те, що питання України було у фокусі уваги саміту, виглядає як виправдовування існуючих проблем в українській дипломатії.

Декларовані у Ханчжоу меседжі Обами, Меркель, Оланда та Мей про підтримку України у відновленні її територіальної цілісності включно із Кримом та щодо проведення у найближчі тижні саміту в Нормандському форматі за відсутності належної конкретики більше вселяють у серця українців тривогу, а не оптимізм. Оскільки в українському суспільстві через невжиття жорсткіших сан-

КУДИ ЙДЕМО?

Робота над помилками

Що слід врахувати українській владі, аби не змарнувати ще один рік

кцій щодо РФ усе частіше обговорюється можливість того, що за спиною України західними лідерами ведуться сепаратні переговори з російським агресором. На ймовірність такої версії вказують перебіг подій у Ханчжоу, неприйнятні для Києва вимоги Оланда надати особливий статус Донбасу, вигідне Кремлю рішення польського сейму про нібито геноцид поляків під час Волинської трагедії та рекомендації Києву окремих західних політиків і експертного середовища розраховувати лише на власні сили. Оскільки начебто нереальним є в середньостроковій перспективі членство України в ЄС і НАТО. Хоча близько 60% населення країни схвалює такі наміри. Опосередковано на інтереси Кремля працює і відомо доповідь про окуповані території Донбасу представників ПАРЕ Зеленкової і Бек «Гібридна анексія». У ній ствер-

там прокинулася первісна людина, яка виявилася ще і вельми агресивною». Варто додати, що формування такої людини відбулося під впливом націонал-шовіністичної та імперсько-расистської ідеології «Русского міра». Напевно, вже настав час, щоб Україна як непостійний член Ради Безпеки ООН внесла на обговорення цього органу чи Генеральної Асамблеї ООН питання визнання Криму і міста Севастополь демілітаризованою зоною, щодо засудження ідеології «Русского міра» як расистської, а також визнання ФСБ і ГРУ ГШ ЗС РФ терористичними організаціями. Зазначене відчутно вплинуло б на процес деокупації півострова та непідконтрольних Україні територій Донбасу. Водночас, з огляду на зволікання із реформуванням ООН і те, що Рада Безпеки і Генеральна Асамблея ООН не завжди спроможні захистити країни молодшої демократії від

тичні сили України одноосібно можуть провести всі необхідні реформи». Оптимістично виглядає заява заступника Генерального секретаря НАТО Вершбоу на Берлінській безпековій конференції стосовно того, що «поточні політичні події вимагають повернутися до політики стримування ревізійної Росії». І хоча на Варшавському саміті НАТО Україна не отримала План дій щодо членства в Альянсі, Києву все ж таки надано Комплексний пакет допомоги із сорока трастів і запевнення Генерального секретаря Столтенберга про те, що «двері НАТО залишаються відкритими для будь-якої нації у світі, в тому числі й для України...»

Тобто, попри труднощі політико-дипломатичного шляху вирішення проблем України, є всі підстави визнати існування і дієздатність міжнародної коаліції на її підтримку. Звичайно, за умови, на чому партнери наголошують постійно, дотримання Києвом першочергової пріоритетності стратегічного євроатлантичного курсу, проведення для цього системних реформ та ефективної боротьби з корупцією.

Каміні спотикання на українській дорозі

Працювати ж українській владі та громадянському суспільству є над чим, адже окремі тенденції, що проявилися, несуть в собі досить відчутні для курсу і безпеки України ризики.

Так, останнім часом спостерігається спроба окремих екс-державних діячів та аналі-

Придністров'ї, Нагорному Карабаху, Південній Осетії та Абхазії. Можливо, позбутися таких оманливих теорій частини вітчизняного експертного середовища допоможе новоутворений українсько-ізраїльський інститут стратегічних досліджень? Звичайно, якщо такий підхід не відображає латентну позицію владного олімпіу.

Беручи до уваги очевидні зрушення в будівництві сучасних Збройних сил України, залишається актуальним питання подальшого вдосконалення в умовах війни управлінської складової у військах. Суттєвої оптимізації потребує робота промислового комплексу в кооперації з західними партнерами із забезпечення армії сучасною військовою технікою та озброєнням. Нарешті Генеральному штабу ЗС України, СБУ та Національній поліції необхідно відпрацювати такий алгоритм оперативного-тактичних дій, який дозволить надійно забезпечити мирне населення зони АТО від обстрілів російських терористичних бандформувань, створення і діяльності в тилу українського війська ворожих резидентур, осередків сепаратистського опору та надійного перекриття каналів контрабанди і наркотрафіку. Заходи української сторони повинні бути адекватними і на випередження, а покарання сепаратистів — невідворотними. Відтак вимагає помірної корекції під проводом РНБО координація роботи відповідних структур сектору безпеки й оборони та МЗС.

Наступальний і цілеспрямований боротьбі з корупцією заважає бюрократичне зволікання своєчасного ухвалення та коригування відповідного законодавства, подекуди саботування люстраційного процесу в правоохоронних органах і судовій системі. Невиправдано тривалий період узгоджуються у різних комісіях структура, функції та кадровий ресурс новоутвореного Державного бюро розслідувань. У реальну загрозу ефективній діяльності правоохоронних органів може перерости публічна та прихована конфронтація між ГПУ та НАБУ на ґрунті міжвідомчих амбіцій, дублювання функцій і недосконалого розподілу повноважень у царині боротьби з корупцією у вищих органах державного управління. Прикладом відсутності належної координації між зацікавленими державними інституціями став зрив визначених урядом і главою держави строків запуску електронної системи декларування доходів. При тому, що впровадження такої системи ЄС визначило обов'язковою умовою отримання Україною безвізового режиму. На часі є підстави говорити про наявність проблеми певної втрати керуваності за окремими сегментами державного організму, при умові, якщо зрив цього заходу не був результатом свідомого блокування з боку корумпованого олігархічно-кланового середовища та його маріонеток у парламенті та державних органах. Схоже, що таким чином не

Напевно, вже настав час, щоб Україна винесла на обговорення питання про визнання Криму і міста Севастополь демілітаризованою зоною, а також щодо засудження ідеології «Русского міра» як расистської та визнання ФСБ і ГРУ терористичними організаціями.

джується, що «окуповані території поступово і невідворотно переходять під вплив Росії та все більше ізолюються від України». Сюди ж доречно поставити і заяву міністра закордонних справ ФРН Штайнмайера, що він «не задоволений тим, як імплементуються Мінські домовленості і Росією, і Україною», а тому «за участю ОБСЄ готується новий документ щодо підтримки перемир'я на Донбасі». І хоча пізніше МЗС ФРН спростувало такі наміри, послаючись на некоректний переклад із недосконалої англійської міністра, безпідставна констатація главою німецького дипломатичного відомства і ОБСЄ того факту, що Україна нібито також не виконує Мінські домовленості, вочевидь працює на озвучену версію. Тому що Путін такий підхід забезпечує реалізацію його намірів імплементувати домовленості на умовах Кремля, а питання Криму вважати «закритим».

Для повного розуміння сучасної Росії Заходу доречно прислухатися до слів російського письменника Віктора Срофеева про те, що «у Росії з народом вже ніколи не пощастить. Зараз

збройної агресії і фінансово-економічної дискримінації, існує доцільність вивчення питання утворення такими державами альтернативної ООН міжнародної інституції для відстоювання прав на своє «місце під сонцем», суверенітету і територіальної цілісності.

Проте, на сьогодні реальна об'єктивність засвідчує, що офіційна позиція та низка практичних кроків очільників США, ФРН, Франції, Великої Британії, ЄС та НАТО і ОБСЄ стосовно Києва не залишає шансів Путіну на ілюзії відносно зняття з Росії санкцій до повного відновлення суверенітету і територіальної цілісності України. В озвученому західними журналістами аналітичному меморандумі німецької коаліції ХДС/ХСС однозначно вказується, що «мета Росії — дестаблізувати обстановку в Україні для попередження її зближення із ЄС». Наголошується, що «Україна є стратегічним викликом для ЄС, і тому ФРН повинно підтримувати цю країну, якій на модернізацію і реформи потрібно виділити 100 мільярдів євро». Оскільки «у Заході не повинно бути ілюзій, що полі-

тиків у царині стратегії національної безпеки через ЗМІ просувати в суспільну свідомість, вочевидь нав'язують іззовні, контрпродуктивну теорію ревізії першочергових стратегічних пріоритетів країни. Прозоро натякаючи на необхідності повернення у зовнішньополітичній і безпековій діяльності до збанкрутілої багатовекторності та псевдоадаптивності позаблокового статусу України. При цьому підкидається вже відомий сумнівний меседж про те, що Україна може розраховувати лише на власні сили та ігнорувати можливості Будапештського меморандуму. Хоча в одному зі своїх інтерв'ю посол Великої Британії в Україні Джудіт Гоф заявила, що «Лондон готовий співпрацювати для відновлення повного суверенітету України в рамках Будапештського меморандуму». Єдиним лідером, який ігнорує цей формат, є Путін. Водночас, щоб, вірогідно, взагалі загнати у глухий кут питання деокупації українських територій, «стратегічні аналітики» пропонують вирішувати цю проблему спільно з врегулюванням заморожених конфліктів у

Оксана Сироїд
віце-спікер Верховної Ради

відбувається позитивного голосування «принциповими» народними депутатами за відомий проект закону стосовно спецконфіскацій. Згідно з ним, лише в Януковича на користь держави може бути вилучено близько 1,5 мільярда доларів.

Хто вона, «п'ята колона»?

В обстановці фактичної війни — здивування, а почасти обґрунтоване обурення суспільства, викликає зволікання парламенту, уряду, правоохоронних, спеціальних і контролюючих органів у справі позбавлення економічного, фінансового і медійного ресурсу «п'ятої колони» та унеможливлення використання Кремлем представництв банків, бізнес-структур і ЗМІ РФ в Україні для функціонування агентурної мережі спецслужб Росії у державі та підтримки терористичних ДНР/ЛНР. Тому існує нагальна необхідність законодавчо визначити, що таке «п'ята колона», і встановити кримінальну відповідальність осіб за причетність до її протиправної діяльності на шкоду інтересам України.

Нереалізованими залишаються низка вистражданих Революцією гідності ідей у гуманітарній сфері, що гальмує рух України до відновлення власної ідентичності та історичної справедливості, а також створює реальну загрозу демографічній та інтелектуальній безпеці держави.

Неврегульованою до кінця є система кадрового забезпечення державних інституцій, що суттєво шкодить авторитету влади та впливає на рівень довіри суспільства до неї.

Падіння рівня життя більшості населення країни, неконтрольована інфляція, зростання безробіття, тарифів, цін на продукти і товари першої необхідності, за висновками соціологічних досліджень Фонду демократичних ініціатив, викликають у громадян невдоволення реформаторською діяльністю влади і сприяють появи та поширенню радикальних осередків соціальної напруги. Щоб ситуація не переросла у відкрите протистояння, уряд країни повинен оперативно вносити соціальні корективи у реформи, рішучіше відстоювати національні інтереси країни у міжнародних інстанціях.

Без сумніву, озвучені проблеми не здатні зупинити цивілізаційний світовий прогрес та відродження і становлення держави України. Для торжества української справи вже немало зроблено, хоча і покладено на її віктар багато життів. Проте, з огляду на притаманні сучасній епосі тривожні тенденції, людство загалом і українське суспільство зокрема не повинні втрачати пильності, оптимізму та здатності послідовно і наступально боротися за сучасне і майбутнє щасливе життя. ■

Наталія ЛЕБІДЬ

Важкувато депутатам адаптуватися на роботі після тривалого літнього релаксу. На позаминулому тижні Верховна Рада стала до праці, але, як каже голова фракції БПП Ігор Гринів, із трудовою дисципліною у нардепів — велика біда. «З 28 комітетів Ради 7 не мають на сьогоднішній день голів, тобто рівно чверть комітетів без легітимного керівника», — заявив Гринів. За його словами, 22 народні депутати, серед яких 10 представників БПП, не є членами жодного комітету. «50% засідань комітетів не відбуваються через відсутність кворуму», — зазначив Гринів.

Голова БПП додав, що на поточному пленарному тижні мають бути вирішені питання обрання голів комітетів та працевлаштування в них нардепів. Що ж, деякі профільні комітети (такі, як бюджетний, «земельний», «приватизаційний» чи регламентний) завжди були ласими шматками, на які, як правило, претендувала опозиція. Тож чекаємо ще й на підклимні бійки за право очолювати ці комітети (що, до речі, стане ще одним тестом на єдність для існуючої парламентської більшості).

Учора Рада затвердила порядок денний на найближчий тиждень (20-23 вересня). У середу уряд представляти має свій проект бюджету на 2017 рік (про нього детально на нашій сторінці «Економіка»). І якщо бізнес-інтереси різних парламентських кланів при голосуванні за цей бюджет співпадуть (або буде знайдено компроміс), то документ ухвалить. Також Рада планує розглянути проект закону про електронні комунікації, закон про кібербезпеку (його нардепи встигли прийняти в першому читанні ще в першій половині дня) та посилювати відповідальність за скоєні правопорушення у галузі кібербезпеки. А ще парламент дещо «підрихтує» Бюджетний та Митний кодекси (знову-таки — в контексті електронних комунікацій).

Торкнеться Рада і земель-

ПАРЛАМЕНТ

Важкий початок

Сьогодні Рада планує розглянути Держбюджет, а станом на вчора в парламенті не працювала половина профільних комітетів

Депутати готуються розглянути держбюджет на 2017 рік. Чи вистачить їм єдності, щоб ухвалити документ?

ної тематики: внесе зміни в законодавчі акти щодо добровільного приєднання територіальних об'єктів, а також зміни до Земельного кодексу, охопить правила оренди земельних ділянок сільгосп-призначення та правила використання земель, де проводиться меліорація, перегляне правову частку ділянок, чий власник помер, тощо. Парламент розгляне зняття обмежень на реалізацію права на приватизацію та отримання у користування земельних ділянок. Насамкінець займеться державним регулюванням виробництва спирту та тютюнових вибрів.

За порядок денний поточного тижня проголосували 243 парламентарії. Втім заступниця голови ВР Оксана Сироїд натякнула на те, що в таких голосуваннях мало толку, якщо нардепи ставляться до своїх обов'язків безвідповідально. Виступаючи з парламентської трибуни, Сироїд закликала нардепів «йти до якості» в законодавчій роботі: «Реєструються тисячі законопроектів, приймаються — менше 5%. На жаль, це є законо-

давчий смітник, який псує роботу і депутатів, і апарату Ради», — сказала вона.

Упоравшись із порядком денним, Верховна Рада розглянула проект постанови про невизнання Україною легітимності виборів до Державної Думи Російської Федерації. Причина такого кроку очевидна — проведені Росією вибори на території анексованого Криму. Постанову підтримали 264 парламентарії. Із закликом не визнавати легітимність Держдуми ВР звернулася до всіх світових парламентів та міжнародних інституцій.

Нагадаємо, що раніше Євросоюз не визнає результатів виборів до Держдуми РФ на території анексованого Криму, позаяк вважає захоплення півострова Росією незаконним. У ЄС підкреслили, що їхня позиція щодо підтримки територіальної цілісності та суверенітету України залишається незмінною. ПАРЄ також не визнала результату кримських виборів до Держдуми. Позицію Асамблеї озвучив глава моніторингового комітету Штефан Шеннах. ■

ПІДТРИМКА

Захистити переселенців

Лідер Радикальної партії Олег Ляшко вимагає передбачити в Держбюджеті на 2017 рік витрати на оплату житла та працевлаштування переселенців

Петро НЕСТЕРЕНКО

«Хочу звернути увагу на долю двох мільйонів українців, які через російську окупацію і агресію втратили свій дім на Донбасі. Цих людей сором'язливо називають переселенцями. Це такі ж українці, як і ми. Але у них сьогодні немає дому, роботи, і вони вважають, що у них немає майбутнього», — заявив Олег Ляшко з трибуни Верховної Ради.

Ляшко закликав уряд передбачити в Держбюджеті на 2017 рік видатки на оплату житла для переселенців, працевлаштування, а також влаштування їхніх дітей у дитячі садки і школи.

«Це наші українці, яких ми повинні захистити і зробити все, щоб вони якомога швидше повернулися додому», — додав нардеп.

Окрім того, політик закликав колег докласти всіх зусиль для звільнення підлітків, яких терористи взяли в полон на Донбасі. Ляшко наголосив, що хлопців затримали тільки за те, що вони люблять свою країну.

«Уся країна повинна знати їхні прізвища. Це Богдан Ковальчук, Арсеній Белавін, Владислав Паузушко, Денис Хмеленко, Максим Солодовников, Ярослав Миронов, Денис Коваль. Їх затримали за якісь диверсійні дії. Я не знаю, що вони могли вчинити. Але арештовувати дітей за патріотизм — це варварство, абсолютно нецивілізовані, нелюдські відносини», — переконаний Ляшко.

Нардеп заявив, що вітає зусилля правоохоронних органів зі звільнення заручників. Водночас він закликав посадових осіб приділити особливу увагу цьому кричущому факту порушення прав дітей.

«Я прошу Президента на переговорах усіх рівнів порушувати питання звільнення цих підлітків», — наголосив лідер Радикальної партії. ■

НОВИНИ ПЛЮС

Прокуратура провалила справу Богатирьової

Для оголошення у міжнародний розшук екс-міністра охорони здоров'я Раїси Богатирьової не вистачає доказової бази. Про це заявив народний депутат Борислав Береза. «Подобається нам це чи ні, але нам не вистачає доказової бази. І часто адвокати, яких наймають екс-політики, втікачі з України, виявляють якісніше підготовленими, ніж наші фахівці. Це велика проблема. Тут конфлікт інтересів. Їхнє завдання — виправдати своїх клієнтів, а наше — довести, що тут немає політики, тут корупційні або посадові злочини. Значить, або не ті фахівці працюють з питань, або у нас не в тому напрямі ведеться слідство», — зазначив він. Береза висловив сподівання, що незабаром у справі Богатирьової буде повна доказова база. «Оскільки

я спілкуюся з Генпрокуратурою, то знаю, що по багатьох питаннях начебто копають правильно. Я сподіваюся, що найближчим часом у нас буде можливість надати повну доказову базу Інтерполу, на підставі якої вони внесуть тих або інших осіб у міжнародний розшук», — сказав він. Як повідомлялося, учора стало відомо, що Інтерпол відмовив у розшуку екс-міністра охорони здоров'я Раїси Богатирьової.

Скандал із квартирою Лещенка триває

Журналіст Андрій Дзиндзя оприлюднив начебто виписки з банківського рахунку «Сбербанку Росії» народного депутата від БПП Сергія Лещенка. За даними Дзиндзі, всього у нардепа у «Сбербанку» зберігається понад 22 млн. грн. «Цей рахунок відкритий у російському «Сбербан-

ку» на території Росії. Звідси з території України його можна обслуговувати. Але фейк це чи ні, можуть сказати росіяни або наші спецслужби. Нехай перевіряють, це не моя робота, я не спеціаліст із банківської справи! Я оприлюднив те, що мені вистало анонімно», — написав Дзиндзя. Водночас сам нардеп Лещенко запевнив журналістів, що не має рахунків у російському банку. Раніше Національне антикорупційне бюро України провело перевірку купівлі елітного житла нардепом Сергієм Лещенком, її результати оголосив директор Бюро Артем Ситник. НАБУ знайшло адміністративні правопорушення, вчинені у процесі купівлі. По-перше, нардеп не міг брати безвідсотковий кредит у керівника «Укрправди», як це вказано в угоді між Притулою та Лещенком на десять років, ок-

ільки це вважається подарунком. Гроші він міг узяти лише під відсоток, не нижчий облікової ставки НБУ, тобто на нинішній момент — 15%. Друге адміністративне порушення НАБУ побачило у тому, що Лещенко у деклараціях не показував статки матері, хоча вони, згідно з заявленою інформацією, прописані та проживають в одній квартирі.

Рух «Чесно»: БПП блокує звільнення суддів Януковича

Фракція «Блок Петра Порошенка» блокує розгляд питання про обрання 778 суддів-п'ятирічок. Про це заявляють у громадському русі «Чесно». «Парламент України має останній шанс цього тижня оновити суддівський корпус на 10%, відхиливши обрання 778 суддів безстроково. Однак розгляд пита-

ня про обрання суддів-п'ятирічок у Верховній Раді блокує фракція БПП, — наголошують активісти. Питання щодо 700 суддів, переважно більшість яких призначав на посади колишній президент Віктор Янукович, не розглядають уже 2 роки, вказують у «Чесно». «Після закінчення 5-річного терміну вони втратили повноваження розглядати судові справи, однак досі зберігають статус суддів і отримують зарплату. Рішення щодо їх обрання, згідно з Законом «Про судоустрій і статус суддів», має прийняти Верховна Рада», — нагадують експерти. «Суспільство не має довіри до суддів, яких призначив Янукович. Ці судді отримали мантиї в непрозорий спосіб — не проходили чесних конкурсів та символізують стару корумповану судову систему, що потребує очищення», — заявляють у «Чесно». ■

■ ЗОНА ОКУПАЦІЇ

Посадити агресора на «дієту»

Річниця громадянської блокади Криму: як у наметах у херсонських степах сформулювалася державна політика щодо Криму

Тетяна ГУЧАКОВА, Майдан закордонних справ
Юлія ТИЩЕНКО, Український незалежний центр політичних досліджень

20 вересня минув рік відтоді, як на адміністративній межі між Кримом та материковою Україною постали перші намети активістів громадянської блокади. Їхні вимоги лунали зрозуміло і прагматично: припинити годувати окупанта, зупинивши торгові стосунки з анексованим півостровом; скасувати режим ВЕЗ (вільної економічної зони). Активісти блокади, серед яких переважали кримські татари, анонсували акцію як безстрокову, але пообіцяли припинити блокаду в разі, якщо Росія звільнить заарештованих у Криму в'язнів сумління. Голова Меджлісу Рефат Чубаров сформулював тоді цю опцію так: «Продукти в обмін на свободу політв'язнів».

Політв'язні, на жаль, залишилися за ґратами. Проте акція досягла іншої мети: громадянська ініціатива зробила те, на що за півтора року не спромоглися уряд та парламент, а саме — під тиском блокади сформувалася тактика держави щодо окупованого Криму. 16 січня 2016 року постановою уряду було «узаконено» торговельну блокаду. Аналітики Українського незалежного центру політичних досліджень за підтримки Міжнародного фонду «Відродження» досліджили, як змінилася картина економічних стосунків України з Кримом, як це вплинуло на мешканців півострова, та спробували визначити, якими мають бути подальші дії України на цьому полі.

Торговельні хитрощі Росії

У перші місяці окупації російська влада намагалася водночас і зберегти канали постачання до Криму українських товарів, і заповнити ринок товарами власного виробництва, доставляючи їх через Керченську протоку, а також забезпечувати безперервний експорт товарів, вироблених на півострові. Відповідне доручення дає 27 березня 2014 р. уряд РФ дав Федеральній митній службі, МЗС, ФСБ, Мінекономрозвитку.

Щодо експорту кримської продукції, то невдовзі ця проблема стала невіршуваною — 23 червня Рада Європи прийняла рішення 2014/386/CFSP, яким забороняється імпортувати в країни ЄС товари з Криму і Севастополя. 19 грудня аналогічні санкції застосували США. Економічні санкції щодо окупованого Криму, транспортні обмеження та загальна економічна криза призвели до різкого падіння обсягів експорту з Криму. Якщо в 2013 році експорт товарів сягав 914,9 млн. доларів, то в 2015 році російський «Кримстат» нарахував тільки 79,3 млн. доларів.

Заполонити кримський ринок російськими споживчими товарами теж було не просто не тільки з огляду на проблему доставки величезного обсягу товарів через Керченську протоку, а й через їхню нижчу конкурентоспроможність. Річ у тім, що українська продукція, насамперед продукти харчування, була значно дешевшою за російську, а з урахуванням транспортних витрат — подеколи і в разі. Скажімо, якщо відпускна ціна на молоко російського заводу була на рівні щонайменше 40 рублів, то літр молока українського виробництва в кримському магазині продавався за 30 рублів. Тому «російська весна» 2014-го пройшла у невтомних шоп-турах мешканців Краснодарського краю до Криму, де вони масово закуповували алкоголь, цигарки, продукти, будматеріали, взуття тощо.

Залежність Криму від поставок українських продуктів мусив визнати і керівник російсь-

кого Міністерства у справах Криму Олег Савельєв. «Одне з наших завдань — зберегти по максимуму кооперативні зв'язки з українськими партнерами. Зараз у Криму ми маємо дешеві і якісні продукти, поставлені з України. Там добре працюють українські мережі. Тотальний прихід наших компаній просто призведе до помітного підвищення цін, що ми вже спостерігаємо за деякими позиціями».

Протягом перших півтора року після анексії саме Росія фактично регулювала обсяг і структуру поставок до Криму з українського материка. У такий спосіб нова «влада» забезпечила умови для поступового зростання роздрібних цін на українські товари, а відповідно — для підвищення конкурентоспроможності аналогічних російських товарів.

Торговельне ембарго потрібне не для того, щоб «покарати» кримчан, які проголосували за відокремлення від України, а для того, щоб ускладнити «освоєння території» окупантом.

Так, упродовж 2014 — першої половини 2015 року кілька разів накладалися заборони або ускладнювалося оформлення ввезення продовольчих товарів з України на територію Криму; природно, що це супроводжувалося спалахами дефіциту і черговим підвищенням цін. Іноді, коли брак певної торгової позиції став критичним, нова «влада» кидалася у крайнощі, і тоді Російгоспнагляд дозволяв ввозити на територію Криму навіть ту українську продукцію, яка була заборонена для ввезення в РФ.

ВЕЗ — зона провалу

Чим відповіла Україна? Україна не тільки надала продовжувала торгувати з окупантами, а й запровадила для цього пільговий режим. Згідно з Законом № 1636-VII «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території Укра-

Активісти продовжують тиснути на окупантів.

ни», який Верховна Рада проголосувала 27 вересня 2014 р., на окупованій території строком на десять років запроваджувалася вільна економічна зона з особливим правовим режимом економічної діяльності фізичних та юридичних осіб.

Закон про ВЕЗ зазнав різкої критики. Неурядові експерти, зокрема й аналітики УНЦПД, наголошували на невідповідності поняття «вільна економічна зона», яке у всьому світі має однозначне трактування як пільговий механізм залучення інвестицій, — реальному статусу окупованої території. Експерти також звертали увагу на те, що де-факто Крим перебуває під контролем РФ і через це Україна не має інструментів для адміністративного забезпечення функціонування ВЕЗ, зокрема позбавлена можливості створити органи для управління режимом вільної економічної зони на півострові.

Отже, замість того, щоб протидіяти окупантові, який нахабно відібрав у нас територію і розв'язав гібридну війну, влада

товарів вартістю 1 151,4 млн. доларів, у зворотному напрямку — 0,9 млн. тонн товарів на суму 60,9 млн. доларів.

Як велика політика сформувалася у херсонських степах

20 вересня 2015 року почалася безстрокова акція з блокування вантажного транспорту, який прямував до Криму з продуктами і товарами. Активісти перекрили для вантажівок усі три дороги на пунктах пропуску (Чонгар, Чаплинка і Каланчак) на адмінкордоні з Херсонською областю.

Відразу ж окупаційна влада була вимушена збільшити вантажопотік через Керченську переправу. За словами т. зв. голови Республіки Крим Сергія Аксьонова, за перші три дні громадянської блокади він зріс на 15%.

У листопаді 2015 року у Верховній Раді був зареєстрований законопроект № 3402 від 04.11.2015 про визнання таким, що втратив чинність, Закону України «Про створення вільної економічної зони «Крим». Проте він так і не був поставлений на голосування.

Громадянська блокада не мала однозначної реакції в суспільстві, лунали голоси про нецільність припинення постачання продукції в Крим, адже «там живуть наші люди» і це, мовляв, призведе ледь не до гуманітарної катастрофи. Прихильники блокади наводили свої контраргументи. Торговельне ембарго потрібне не для того, щоб «покарати» кримчан, які проголосували за відокремлення від України, а для того, щоб ускладнити «освоєння території» окупантом. Адже для того, щоб забезпечити доставку великого обсягу товарів, у Росії залишився один шлях — морем, через і без того переважану Керченську протоку. Саме цим шляхом перекидається в Крим військова техніка та жива сила. (До слова, в 2016 р. РФ планує перегнати на півострів понад 1,8 тис. одиниць нового озброєння та військової техніки).

Тим часом громадянська акція на адміністративному кордоні з Кримом набирала сили і завдяки значній підтримці громадськості все-таки досягла мети — уряд змушений був реагувати. 16 грудня 2015 року Кабінет Міністрів України прийняв постанову № 1035 «Про обмеження поставок окремих товарів (робіт,

послуг) з тимчасово окупованої території на іншу територію України та/або з іншої території України на тимчасово окуповану територію». Постановою, яка набрала чинності 18 січня 2016 року, заборонялося перевезення товарів та послуг, за винятком особистих речей громадян та «соціально значущих продуктів харчування, що перевозяться громадянами, якщо вартість цих продуктів не перевищує еквівалент 10 тисяч гривень, а вага — 50 кг на одну особу».

Отже, офіційно торгівлю з окупованим Кримом було припинено.

Утім спритні бізнесмени знайшли «потаємні лазівки». Відомий приклад із розташованим в Армянську заводом «Кримський титан». Сировину для цього заводу постачали залізницею навіть після того, як із 26 грудня 2014 р. Україна припинила залізничні вантажні перевезення до Криму. Про те, що до заводу тягнеться периферійна залізнична гілка з Херсонської області, у вересні 2015 р. заявив колишній депутат-кримчанин Андрій Сенченко. Незабаром постачання сировини заводів було зупинено в радикальний спосіб — учасники громадянської блокади просто перекрили колії бетонними блоками. Проте навіть після рішення українського уряду про припинення торговельних операцій на «Кримському титані», переданому в оренду російській компанії ТОВ «Титановые інвестиції», винайшли схему отримання сировини. Ільменіт перевозять залізницею до українського порту, далі завантажують на судно, що, за документами, прямує до російського порту Кавказ. Насправді в Керченській протоці судно зупиняється на рейді, товар переважанується на інше, російське, судно і прямує до порту Керч, звідки сировину транспортують в Армянськ.

Проте подібні схеми можна зберегти до винятків. Загалом торговельна блокада тримається. І це велика перемога громадянського суспільства. Торговельна блокада, міжнародні санкції, міжнародні суди, до яких звернулася Україна, — це, звісно, неповний набір заходів, які можна задіяти проти агресора, але і він засвідчив, що загарбаний півострів стає для Росії отією «валізою без ручки», яку все важче нести. І колишній стане зовсім несли. ■

■ ГРА У ЦИФРИ

Бюджет-2017: нагодувати планами

Держкошторис наступного року щедро обдаровує більшість чиновників і силових структур, але його виконання залишається напрочуд малоюмовірним

Юрій ПАТИКІВСЬКИЙ

В Україні стартував бюджетний процес. Стартував на диво вчасно: не під Новий рік, а, як і належить, у другій половині вересня. Уряд Володимира Гройсмана презентував своє бачення того, скільки може заробити і скільки дозволити собі витратити наша країна. Сьогодні свою думку з приводу їх дітища — проекту Державного бюджету на 2017 рік — скажуть народні депутати.

Передбачається, що і цього року дебати навколо статей доходів, а головне витрат, будуть не менш запеклими, ніж завжди. І процес ухвалення держкошторису обіцяє перетворитися на яскраве політичне шоу. Тим паче суперечностей у тексті законопроектів і справді є чимало.

Віriamo, що заробимо

Надходження Держбюджету в наступному році, як вважає уряд, становитимуть 706,26 млрд. гривень. Це на 17,3% більше, ніж у бюджеті-2016. Який ми, ймовірно, виконати так і не зможемо.

Витатки — 775,26 млрд. гривень. Це також суттєво більше, ніж цього року, — на 14,9%. Дефіцит — якщо урядовий варіант щодо обсягу надходжень такі зможуть реалізувати — буде меншим, ніж у бюджеті нинішнього року. І становитиме 77,54 млрд. гривень, що на 7,3% менше, ніж є нині. Таким чином, Міжнародний валютний фонд мав би бути задоволений. Якщо, звичайно, його експерти повірять у реальність графі «надходження».

Державний борг України у наступному році має зрости — на 13,3% і становитиме вже 1,7 млрд. гривень.

ВВП, як сподівається Кабмін, також суттєво зросте — і становитиме 3% ВВП. Або 2,584 трильйона гривень. Що є у півтора рази більше, ніж показник нинішнього року — 2% ВВП. Якого, як вважають експерти, ми досягнути не зможемо. І низькі успіхи року 2016 закладають міну уповільненої дії під показники 2017 р.

Інфляція наступного року має становити 8,1%. На протидію нинішній у 12%. У низьку інфляцію експерти вірять лише у випадку стагнації економіки. Але тоді доведеться забути про зростання ВВП.

Прогноз курсу долара на 2017 рік — 27,2 гривні. Наскільки реалістичною може бути така цифра, варто порівняти нинішні реалії та прогноз курсу долара у бюджеті 2016 року: 24-24,1 гривні за долар.

Бюджет для людей

І, нарешті, прожитковий мінімум та мінімальна заробітна плата у наступному році трішки зростатимуть. Так, із 1 січня прожитковий мінімум не зміниться і становитиме 1247 гривень, з 1 травня — 1312 і з 1 грудня — 1373 гривні. Мінімальна зарплата з 1 січня також не зміниться і становитиме 1600 гривень, із 1 травня — 1684, з 1 грудня — 1762 гривні.

При цьому уряд пропо-

Численні антикорупціонери міцної статури потребують багато державних грошей.

нує Верховній Раді продовжити обмеження щодо цілого ряду пенсійних норм. Так, максимальний розмір пенсії не зможе перевищувати 10 прожиткових мінімумів. Причому за основу береться мінімум, встановлений 1 вересня 2015 року, 1074 гривні. Таким чином, жоден пенсіонер не може отримати більше, ніж 10,74 тис. гривень.

Замороженими залишаються пенсійні виплати і позитивне утримання для депутатів, суддів, прокурорів, колишніх членів уряду. Натомість держава планує на 5,5 млрд. гривень збільшити дотації аграріям.

Зростуть зарплати вчителів і лікарів. Викладачі отримають від 4,5 до 6,4 тисячі гривень у залежності від кваліфікації. Нині ця цифра становить 4,3—5 тис. гривень. Лікарі за свою працю отримають 3,9—7,9 тисячі гривень (нині — 3,5—7,5 тис. гривень).

Ще один пріоритет — децентралізація. Місцевим бюджетам дадуть 390 млрд. гривень. Це на 53,8 млрд. гривень більше, ніж у нинішньому році.

Стільки «антикорупціонерів» — це вже корупція!

При цьому влада не забуде і про себе — окрім цілком логічного збільшення витратів на оборону країни, Кабмін вирішив пролобіювати поліпшення соцстандартів державних чиновників та силових відомств.

Силовики у 2017 році отримають на 14,5 млрд. гривень більше, ніж рік тому, — 129,3 млрд. гривень. Із цієї суми 64 млрд. грн. піде на армію, на органи МВС, зокрема, поліцію та Нацгвардію, — 46 млрд. гривень.

Головний «двигун» українських реформ — Верховна Рада, яка сама й ухвалюватиме цей бюджет, — отримає своєрідний бонус: 983 мільйони гривень на своє утримання! У порівнянні з 2016 роком, витатки на утримання нардепів зросли на 68%. Робота президентської адміністрації коштуватиме українцям на 46% більше, ніж нині, — 669 мільйонів гривень замість нинішніх 456. На потреби Держуправління справами виділено 1,5 млрд. гривень замість 1,16 у нинішньому році — зростання 29,3%. Для себе улюблено-

го Кабінет Міністрів попросив 456 мільйонів гривень замість нинішніх 322 мільйонів. Зростання 35%.

Більше витратить держава і на найсправедливіший у світі український суд. При своїх — тобто без зростання витратів, залишиться тільки Вищий адмінсуд: як отримував свої 82 мільйони гривень, так і буде отримувати. Натомість Державній судовій адміністрації додали цілих 77,3%! Тобто 6,33 мільярда гривень із нинішніх 3,57 млрд. Верховному суду додали 3,7% — до 986 мільйонів гривень, Вищому господарському суду — 1%. До 94 мільйонів. Конституційний суд збільшить свої статки на добротних 63%: мали 99 мільйонів гривень, отримають 162!

Не мала би образитися і Генеральна прокуратура. Відомство Юрія Луценка отримає плюс 40,6% — 4,64 млрд. гривень замість 3,3 млрд. Плюс 58% отримає і суперник прокуратури, НАБУ. Щоправда, у реальних цифрах таке зростання виглядає скромніше: 773 мільйонів гривень замість 488. Ще один антикорупційний орган — НАПК — отримає 577 мільйонів гривень на протидію нинішнім 486. Ще 64 мільйони виділять новій силовій структурі, що має запрацювати у наступному році, — Державному бюро розслідувань. І найменше у когорті славних і безкомпромисних антикорупціонерів отримає така малопублічна структура, як Нацагенція із виявлення, пошуку й управління активами, отриманими корупційним шляхом. Раніше ці люди оперували 25 мільйонами гривень, завтра отримають 40.

Міністерства України: не обділили нікого?

СБУ отримає плюс 10% до свого щорічного бюджету. Мали 5,21 млрд., будуть мати 5,76. Служба зовнішньої розвідки — на 11%: до 95 мільйонів гривень. Головним управлінням розвідки — зростання витрат на 39,5%, до 1,4 млрд. гривень. РНБО збільшить свій бюджет мало не вдвічі! Оперуватиме 128 мільйонами гривень замість 70.

Дуже цікава цифра — уряд планує збільшити на 400% (!) державну підтримку вугледобувних підприємств. Якщо нині

на підземні копальні йде 25 мільйонів гривень, то у наступному році витратять цілий мільярд. Про ці витатки можна й треба говорити детальніше хоча б тому, що раніше, при уряді Віктора Януковича, міфічна «держпідтримка» шахт насправді була прикриттям масштабного розкрадання державних коштів, списаних у бездонний регіон. Що змінилося нині, які підходи щодо галузі має новий міністр, нам усім було б шалено цікаво почути.

Серед інших міністерств експерти позитивно оцінюють збільшення фінансування хіба що Міністерства закордонних справ — на 33,6% — до 4,04 млрд. гривень. «Під час правління Віктора Януковича у нас суттєво скорочувалися витатки на наші посольства, торговельні місії, — каже експерт «Реанімаційного пакета реформ» Ілля Несходський. — Це призвело до того, що Україна фактично не могла представляти свою власну позицію за кордоном. У країнах, де було обмежене фінансування українських посольств, на нашу країну дивилися через призму російських ЗМІ, які захоплювали ефір. Як наслідок, ми отримували негативний імідж нашої держави. Там досі вірять, що в Україні триває громадянська війна і російських військ у нас нема».

На 49% більше отримає коштів Міністерство молоді й спорту. І навіть таке суперечливе відомство, як Міністерство економіки, — 27,2%, до 1,87 млрд. гривень.

Лідером зі зростання бюджету стало чи не найбільш одіозне відомство — Міністерство інформаційної політики. Попри цілковиту розмитість завдань і результатів, вони отримають плюс 124%, або 251 мільйон гривень. Мін'юсту додадуть 28,4% — 7,22 мільярда гривень замість 5,62.

Зменшення фінансування відчує на собі лише Мінрегіон-

■ А ТИМ ЧАСОМ

Бюджет-2016: мінус 6 мільярдів

Головна подія вчорашнього засідання Кабінету Міністрів України — коригування Держбюджету нинішнього року. Як заявив Прем'єр-міністр Володимир Гройсман, йдеться про 6 млрд. гривень.

«Ми працювали з Міністерством оборони, Міністерством внутрішніх справ над тим, щоб спрогнозувати грошове забезпечення до кінця року. Ми прийняли необхідні рішення і коригування в обсязі 6 млрд. грн, які зміни за якими цифрам відбудуться в четвер на засіданні уряду», — повідомив голова уряду.

Урядову пропозицію потім скерують на розгляд депутатів Верховної Ради. «І за підтримки українського парламенту зможемо дуже впевнено дивитися на завершення цього бюджетного року», — додав Гройсман.

Головна проблема у тому, що доходи до держкошторису нашої держави за січень-серпень на 5,6% нижчі від запланованих. За серпень ця цифра становить вже 6%. Цікаво, що податкові органи перевиконали план надходжень до бюджету — на 0,8%, а митники — на 5,5%.

Як раніше повідомив міністр фінансів Олександр Данилюк, «Україна має нереалістичний бюджет 2016 року», а наші фінансові ризики є надто високими.

буд. Цій структурі держава виділить на 13,5% менше: 5 млрд. гривень замість 5,78.

Шкура небитого ведмеда

Найбільшою інтригою тепер залишається, чи зможе уряд заробити стільки грошей. Прем'єр Гройсман переконаний, що так. Найбільшу частку приросту надходжень має дати внутрішній акциз — 65,3% млрд. гривень (зростання 28,3%). Відтак алкоголь у нашій країні подорожчає на 20%, а тютюн — на 30%. Ще майже 300 мільярдів має дати ПДВ: 199,4 млрд. гривень — імпортний і 82,3 млрд. внутрішній.

Три мільярди гривень очікуємо від спецконфіскації. І це також вузький момент: експерт Прем'єр Арсеній Яценюк планував поповнити цією статтею бюджет на 8 мільярдів, але зумів лише на 100 тисяч. Не менш міфічні 4,3 млрд. гривень ренти від видобутку бурштину. Наразі законопроект щодо легалізації його видобутку не пройшов навіть Мінфін.

Питання щодо зростання податку на прибуток — на цілих 63 мільярди гривень. «Звідки він може взятися, якщо бізнес показує збитки?» — каже голова профільного комітету Верховної Ради Ніна Южаніна. Під великим питанням, чи справіть зменшення податку на Єдиний соціальний внесок. У нинішньому році ефекту від нього не побачили.

Якщо й у наступному році Володимир Гройсману не вдасться продемонструвати українцям чудо, то він гучно стане на граблі Арсенія Яценюка. І Держбюджет-2017 можна буде сміливо назвати не бюджетом розвитку, а документом озамілювання для МВФ. ■

ЗАКОНОТВОРЧИСТЬ

Торгувати землею чи орендодавцями?

Зрозумілі закони для земельного ринку важливіші, ніж додаткові посередники

Оксана СОВА

Найвищі чиновники дружно взяли анонсувати продаж прав оренди на землю. Аргументації достатньо: тут і блокування вільного обігу землі «лівими», і бажання хоч таким чином допомогти нещасним власникам паїв без спадкоємців скористатися за життя своєю власністю, і устремління полегшити долю спадкоємцям, яким потрібні живі кошти зараз, і постійне посилення на вимоги Міжнародного валютного фонду, які сам МВФ уже не раз здивовано спростовував... Останніми віп-лобістами ідеї подовження посередницького ланцюжка на земельному ринку в засобах масової інформації стали міністр агрополітики Тарас Кутівий та глава парламенту Володимир Гройсман. Чому ж спільнота виробників сільгосппродукції, на користь якої начебто й спрямована турбота чиновників, так холодно сприйняла озвучену ними стратегію «пожвавлення» ринку?..

Про яку землю йдеться?

Насправді в Україні, як уже й нагадувало наше видання, і зараз можна вільно купити та продати земельні ділянки будь-яких категорій, що перебувають у приватній власності громадян або юридичних осіб, ділянки земель комунальної чи державної власності на земельних торгах, а також безоплатно отримати таку земельну ділянку в межах норм безоплатної приватизації і потім її продати. Розповсюджується мораторій на продаж ТІЛЬКИ земель сільськогосподарського призначення, що перебувають у державній чи комунальній власності, та на земельні ділянки власників паїв, отримані ними при роздержавленні колишніх колгоспів. Загалом кількість сільськогосподарських земель, що вже перебувають у приватній власності, становить приблизно 80 відсотків від усіх таких земель. Залишки ж державних земель, які ще можуть використовуватися у сільському господарстві (рілля, пасовища, сіножаті, господарські двори), методично передаються безплатно у власність громадянам для ведення особистого селянського господарства, фермерства чи садівництва (статті 118, 121 Земельного кодексу ніхто не скасовував). Нинішнє законодавство дозволяє також змінювати цілкове призначення таких земель. При цьому діють давно відомі тіньові схеми земельного дерібану для того, щоб зосередити доволі великі зе-

Ідеї з адміністративних нетрів під благими намірами часто приховують схеми чергового дерібану.

мельні масиви в одних руках. Наприклад, чиновник, який володіє потрібною інформацією, пропонує городянам написати клопотання про передачу їм у власність земельних ділянок площею 2 гектари для ведення ОСГ. За невеличкі «відступні» з копіями паспортів, кодів та нотаріальних довіреностей на уповноважену особу, зібравши потрібну кількість клопотань, отримує всі вільні землі в потрібній йому кількості (сотнями та тисячами гектарів) собі у власність шляхом безоплатної приватизації на підставних осіб. При таких схемах ніхто не зацікавлений у знятті мораторію на продаж державних земель. Навіщо ж купувати землю у держави, коли її можна отримати безплатно?

При такій швидкості безоплатної приватизації державних земель авторами шахрайських схем через пару років знімати мораторій буде пізно.

Хто гендлює орендою й орендарями?

Що відбувається сьогодні з землею, яка здана в оренду? Тут є дві категорії орендарів, серед яких, з точки зору здорового глузду, начебто й можна було б обирати майбутніх ефективних власників. Орендарів-скоробатків, які вичавлюють з орендованих площ усі соки, не хвилює стан цієї землі через 10-20 років. Так само, як і стан інфраструктури та рівень життя мешканців тамтешніх територій — орендодавців. Для них головне — мати можливість уже сьогодні отримати свій куш, мінімально вкладаючи власні ресурси. Хоч би й просто перепродуючи право «застановленої» оренди. Ефективний власник землі протягом останніх десяти-п'ятнадцяти років зазвичай вкладав гроші у заходи з охорони земель, створював меліора-

дина. Монополізація промислової власності показала, до чого це приводить країну. Вже перемудрили самі себе з цими схемами».

З останніх прикладів таких сумнівних схем — три фірми на Полтавщині отримали в цьому році 4143 га землі в оренду на 49 років для ведення нібито сільськогосподарської діяльності. Але з'ясувалося, що землі ці були взяті в оренду для подальшого перепродажу через договір суборенди іншій компанії. Ниточки схеми поки що ведуть у Мінагрополітики.

За і проти

Міністр Тарас Кутівий у недавньому інтерв'ю «Українському тижню» так аргументував важливість підтримки проекту закону про обіг земель сільськогосподарського призначення:

«Ми з командою пропонуємо продавати право оренди та віддавати його в банк як заставу для отримання кредитів. Обіг прав оренди землі відкриє кілька можливостей. З'явиться ціноутворення на землю сільгоспризначення. Якщо права оренди почнуть торгуватися і стане зрозуміло, що за гектар дають тисячу, дві чи п'ять, то вже ніхто не зможе різко занижити вартість землі, позаяк продаж не може коштувати менше, ніж оренда. Інвестори отримають змогу планувати свій бізнес на довшу перспективу. Навіть якщо вони раптом вирішать покинути займатися сільським господарством, то легко зможуть вийти з бізнесу, продавши права оренди на землю. Якщо актив ліквідний, то ціна його вища». Запровадження будь-яких інструментів поведження із землею сільгоспризначення можливе після розробки відповідного цивільного земельного законодавства і створення структури, відповідальної за збереження кількості родючих ґрунтів та їхньої якості, заявив голова Аграрної партії України Віталій Скопик, коментуючи виступ Прем'єр-міністра України Володимира Гройсмана із закликом запровадити механізми, коли договір оренди на землю може стати заставою.

«Механізм застави орендних прав є недовгим. Завжди є третя сторона. Це власник землі. Немає земельного банку. Уявіть собі, що користувач землі підписав договір оренди у земельного власника. Не виконав свої зобов'язання перед банком. Що банк комерційний робить? Він забирає у людини право оренди і пробує його продати, щоб повернути гроші. Ціна такого продажу може бути непринятно низькою. Земля швидко опиниться в руках великих латифундів та міжнародного капіталу». На думку очільника Аграрної партії, спочатку треба створити спеціалізовану структуру, відповідальну за обіг земель, прийняти закони, які б гарантували кілька ключових речей: збереження якості і кількості землі, заборону продажу іноземцям і надмірної концентрації в одних руках, усі необхідні інструменти цивільного поведження із землею. Сьогодні ж, коли в Україні рейдерство є нормою, а ти не знаєш, чи будеш збирати врожай, який посіяв, жодне розширення прав на заставу землі не дасть результату. ■

ДОВІДКА «УМ»

Згідно зі статтею 93 Земельного кодексу України, право оренди земельної ділянки — це засноване на договорі строкове платне володіння і користування земельною ділянкою, необхідною орендареві для провадження підприємницької та іншої діяльності.

Відповідно до статті 13 Закону України «Про оренду землі», договір оренди землі — це договір, за яким орендодавець зобов'язаний за плату передати орендареві земельну ділянку у володіння і користування на певний строк, а орендар зобов'язаний використовувати земельну ділянку відповідно до умов договору та вимог земельного законодавства.

Згідно з частинами першою та п'ятою статті 6 Закону України «Про оренду землі», орендарі набувають право оренди земельної ділянки на підставі і в порядку, передбачених Земельним кодексом України, Цивільним кодексом України, цим та іншими законами України і договором оренди землі.

Право оренди земельної ділянки підлягає державній реєстрації відповідно до закону.

Статтею 15 Закону України «Про оренду землі» визначено вичерпний перелік істотних умов договору оренди землі. Відсутність у договорі оренди землі однієї з істотних умов, передбачених цією статтею, а також порушення вимог статей 4-6, 11, 17, 19 цього закону є підставою для відмови в державній реєстрації договору оренди, а також для визнання договору недійсним відповідно до закону.

Таким чином, Законом України «Про оренду землі» встановлено вичерпний перелік підстав для визнання договору оренди недійсним.

У період із 2008-го до 2010 років реєстрація правостановлюючих документів на земельні ділянки здійснювалася Центром державного земельного кадастру згідно з Тимчасовим порядком ведення державного реєстру земель, затвердженого наказом Державного комітету України із земельних ресурсів від 02. 07. 2003 № 174, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 25. 07. 2003 за № 641/7962.

З 2011 року відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 09. 09. 2009 за № 1021 «Про затвердження порядку ведення Поземельної книги і Книги записів про державну реєстрацію державних актів на право власності на земельну ділянку та на право постійного користування земельною ділянкою, договорів оренди землі» (зі змінами), що діяла до 01. 01. 2013, відповідними повноваженнями наділені територіальні органи Держгеокадастру за місцем розташування земельної ділянки. Згідно зі статтею 31 Закону України «Про оренду землі», договір оренди землі може бути достроково розірваний за згодою сторін. На вимогу однієї зі сторін договір оренди може бути достроково розірваний за рішенням суду в порядку, встановленому законом.

Згідно зі статтею 32 Закону України «Про оренду землі», на вимогу однієї зі сторін договір оренди землі може бути достроково розірваний за рішенням суду в разі невиконання сторонами обов'язків, передбачених статтями 24 і 25 цього закону та умовами договору, в разі випадкового знищення чи пошкодження об'єкта оренди, яке істотно перешкоджає передбаченому договором використанню земельної ділянки, а також на підставі, визначених Земельним кодексом України та іншими законами України.

ДО РЕЧІ

Глава Держгеокадастру в Харківській області Євгеній Оберемок через підконтрольну фірму проводить земельні аукціони в регіоні. Одна з компаній належить батьку глави держпідприємства, повідомляє NewsRoom, посилаючись на офіційні реєстри. Анатолій Іванович Оберемок є одним із співвласників фірми ТОВ «Харківський інститут земельного кадастру», його внесок до статутного фонду становить третю частину. За відкритою інформацією з Єдиного держреєстру юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців, фірму зареєстровано 16 травня 2016 року. Основним видом діяльності є «діяльність у сфері інжинірингу, геології та геодезії, надання послуг технічного консультування в цих сферах». Через два місяці після реєстрації, наприкінці липня 2016 року, фірма провела в Першотравневому районі земельні торги, замовником яких є Головне управління Держгеокадастру в Харківській області. Раніше земельні аукціони в Харківській області проводили державні структури — ГП «Харківський інститут землеустрою», що перебуває у відомстві управління Держгеокадастру, а також обласне комунальне підприємство.

Крім того, Анатолій Оберемок є єдиним власником фірми «ЗІК» з аналогічним видом діяльності. Раніше фірмою керували сам Євген Оберемок та Євген Стороженко. Фірма «ЗІК» добре відома в Харкові серед бажаних отримати землю, оскільки документи щодо проведення землепорядних робіт від інших підрядників управління Держгеокадастру не розглядає.

Святослав Логінов
письменник-фантаст

«Коли довкола тебе сміття, то і в душі сміття.
А з брудною душею чисто не проживеш».

Сергій ДОВГАЛЬ
Дніпро

Весь минулий тиждень Дніпропетровщину лихоманило від... сміття. Причому не свого, а львівського. Спершу невдоволені жителі околиці Дніпра — Діївки — перекрили трасу на Кривий Ріг, протестуючи проти використання сміттєзвалища поблизу їхнього мікрорайону для утилізації побутових відходів зі Львова. Акцію ініціювали будинкові комітети мікрорайону. Саме через чужі відходи, на думку місцевих жителів, територія полігону «Еко Дніпро» збільшилася майже вдвічі. Того ж дня міська влада заявила, що Дніпро більше не прийматиме на свій полігон сміття зі Львова, адже термін дії домовленості між містами спливає 13 вересня. Загалом, за даними посадовців міськради, місто взяло на утилізацію майже 8,8 тисячі тонн сміття зі Львова, однак умови договору між містами не відомі.

По коліна у смітті

Міський голова Львова Андрій Садовий тим часом заявляє про смітєву блокаду міста Лева. «Ми вже перейшли рубіж 100 днів, коли Львів перебуває у смітєвій блокаді. Як ви знаєте, був підпал нашого полігону. Мета була дуже проста — заблокувати вивезення відходів зі Львова. Зразу ж заблокували всі полігони, що розташовані на території області, було поставлено завдання — завалити місто сміттям», — наголосив львівський мер у ефірі «Голосу столиці».

Андрій Садовий, по суті, повторив свої слова, сказані раніше, що у травні цього року найбільше сміттєзвалище міста підпалили навмисно, аби поховати Львів у відходах і «поставити його на коліна».

Упродовж місяця зі Львова треба вивозити близько 700 тонн сміття щоденно. Отож Андрій Садовий звернувся по до-

■ БУНТ

СМІТТЄВІ ВІЙНИ

Дніпропетровщина стала горою проти львівських відходів

Мешканцям Синельникового і свого сміття вистачає...

помогу до всіх мерів України, мав розмову з цього приводу і з Прем'єр-міністром Володимиром Гройсманом.

Дехто львівську владу почув. Першим вантажівки з відходами прийняв київський сміттєспалювальний завод «Енергія», отримуючи щодня до 200 тонн львівського неопотребу. Потім Львову допомагав Житомир — місцеве звалище приймало до 50 тонн чужих відходів. Але місцеві жителі почали протестувати.

Після цього Садовий озвучив було інформацію про вивезення відходів до Миколаєва, а тепер заявляє, що політики це унеможливили. «Тобто, було чітке завдання — поставити Львів на коліна, тому що не подобається позиція Садово-

го, не подобається позиція «Самопоміч», треба провчити. Але хочуть провчити українців. Це серйозний удар у спину. Де ж та гідність із боку нашої влади, яка стоїть і посміхається?» — заявив львівський міський голова.

Насмітили аж біля Дніпра...

Але найбільші пристрасті сколихнули містечко Синельникове неподалік Дніпра. Лише в одну з ночей минулого тижня на місцевий полігон побутових відходів прибули відразу 28 смітєвозів зі Львова і вивалили 537 тонн відходів, що є майже добовою нормою міста Лева. Місцеві активісти прибули на місце події просто посеред ночі. Там і застали фури з номерами інших областей. Водії ка-

тегорично відмовилися щось пояснювати. Після цього активісти заблокували автівки й викликали наряд поліції. А у трьох вантажівок, для підтвердження серйозності своїх намірів, попроколювали шини.

«Ми виявили, що замовником є львівська фірма «АВЕ Львів», яка займається сортуванням сміття, втім далі наклади не заповнені. У сторожці ми знайшли акт — 28 фур за день. Ми заблокували автомобілі», — розповів депутат Дніпропетровської обласної ради від ВО «Батьківщина» Володимир Хорішко.

За повідомленням водіїв, уже впродовж 160 днів по всій Україні розвозять сміття без значення кінцевого пункту приймання.

«Зранку заступник міського голови повідомив мені, що вони проти львівського сміття, що полігон маленький, призначений для невеликого міста, і вони вживатимуть заходів», — додав Володимир Хорішко.

Полігон під Синельниковим має площу лише два на два кілометри із заглибленням 3-4 метри. Відходами він і без того завалений і перебуває на межі закриття. Львівське сміття вивалили просто зверху. За свідченням активістів, якщо його почнуть спалювати, то вогонь розповсюдиться на 10-12 кілометрів. Наразі люди організували на полігоні постійне чергування і вимагають рішучих дій від місцевої влади.

Синельниківська влада тим часом відреагувала оперативно — на сесії міськради. Депутати прийняли рішення про заборону завезення львівського сміття на місцевий полігон.

Тим часом Синельниківський міський відділ Національної поліції України повідомив про відкриття кримінального провадження за частиною 1 статті 239 Кримінального кодексу України — забруднення або псування земель. Стаття передбачає покарання — штраф до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян чи позбавлення права обіймати певні посади до трьох років.

Отож доводиться говорити про патову ситуацію для Львова. Причому вирішальним має стати саме найближчий місяць, після спливу якого міська влада планує розпочати рекультивування свого полігону. Ці роботи мають завершити за два роки, а далі — збудувати найсучасніший в Україні завод, що перероблятиме 75-80% відходів.

Але до того треба ще дожити. Дожити за ситуації, коли фактично вся Україна, розбурхана ЗМІ, вже повстала проти «сміття від Садового». Як не крути, ця проблема здається вже не локальною, а загальнодержавною. ■

■ МЕДІА ДЛЯ МАС

У вільне плавання? Дзуськи!

На Волині триває конфлікт між редакцією і районною владою

Ніна РОМАНЮК
Волинь

Давно обіцяне і нарешті дозволене роздержавлення українських ЗМІ на практиці наштовхується на шалений спротив влади, яка мала б усіляко сприяти цьому процесові. Дуже важко місцевим князкам змиритися з тим, що видання, які стільки часу були їхніми рупорами, раптом стануть справді вільними і зможуть говорити про владу не лише приємні речі.

На Волині на першому етапі роздержавлення у самостійне плавання відважилася більшість обласних і районних газет. Та цивілізоване розлучення вдається не скрізь. Скандальом, судами, страйками і пікетами воно супроводжується в місті Ківерці, де районна рада вирішила показати місцевим журналістам, хто в районі хазяїн.

І це попри те, що рівноправними співзасновниками газети «Вільним шляхом» є райдержадміністрація, районна рада та трудовий колектив редакції. Але думку останнього було повністю проігноровано,

коли очільники районної ради вирішили силою змусити газету скоритися своїй волі. Яблуком розбрату стало двоповерхове приміщення редакції, в якому газета наразі займає один поверх, хоча на балансі редакції значиться ціле приміщення колишнього видавничо-редакційного комплексу, збудованого в 1987 році за державні кошти. Трудовий колектив попросив районну раду надати йому в оренду всі приміщення. Натомість у райради на нього зовсім інші плани.

Протистояння завершилося тим, що в непокірній редакції змінили редактора розчерком пера голови райради Григорія Недопада, який є представником УКРОПу. Колектив, зрозуміло, обурився, що в такий спосіб було порушено редакційний статут і що влада працівників редакції має за ніщо. Тим паче новий редактор — далека від журналістики особа. А заступника редактора Марію Хітько, яку трудовий колектив і районна рада у грудні 2015 року обрали та затвердили т. в. о. редактора, просто звільнили з роботи нібито за банальний прогул. І це стало останньою краплею.

Представники незалежної медіа-профспілки України з пікетом-підтримкою в Луцьку.

Конфлікт вийшов за межі району, бо журналісти зрозуміли, що самим їм у такій ситуації не вижити. У ситуацію втрутилися Волинська обласна організація Національної спілки журналістів України, представники центральної офісної журналістської спілки, незалежної медіа-профспілки, громадські активісти з Миколаєва та Чернівців, де теж ЗМІ зіткнулися з подібними проблемами. Але будь-якого порозуміння з очільниками району досягнути не вдалося. Поки справу розглядають у суді першої інстанції, нового редактора посадили в робочий кабінет, зламавши вхідні двері редакції.

Ось така «демократія по-ківерцівськи».

Колектив газети «Вільним шляхом» з 19 вересня оголосив безстроковий страйк на знак протесту проти свавільних дій районної ради, яка будь-що намагається призупинити процес роздержавлення «районки» всупереч волі колективу й позбавити його будь-яких засновницьких прав. Та річ не лише у приміщеннях і посадах. Ідеться насамперед про людську гідність і справедливість, за які стояли і вмирали українці на Майдані якихось два роки тому. Як же швидко чиновники у кріслах про це забули... ■

Анатолій ЛЮДВИНСЬКИЙ
Полтава

■ ПІСЛЯМОВА

Ювілей змарнованих надій

Треба вчитися бодай на своїх помилках

За традицією, у ювілейний рік годиться говорити про досягнення та бажати успіхів у майбутньому. У ювілейну, 25-ту, річницю Незалежності України про досягнення краще помовчати, але ніде правди діти: за 25 років Україна з однієї з найперспективніших країн Східної Європи та потенційного геополітичного лідера перетворилася на геополітичного інваліда.

Останніми роками система влади, що панує над Україною з середини 90-х років і лише змінює обличчя і риторику, намагається уникнути відповідальності, посилаючись на диктатора Путіна...

Хто винен у війні на Донбасі?.. Путін. І це правда, але не вся... Хто винен у здачі без жодного пострілу Криму? Турчинів! Це також правда, але не вся. Хто винен у тому, що анти-терористична операція триває понад два роки, але так і не стала війною? Порошенко! Це також правда, але не вся...

Хто б не правив Росією — Путін, Сталін, Іванов, Лавров чи Сидоров — не має значення, бо Росія має нав'язливу ідею світового панування «3-го Риму», і кожен правитель повинен діяти в руслі цієї ідеї, бо вона стала національною ідеєю, і росіяни сприймуть тільки та-

кого правителя, який забезпечить їм упевненість, що «Крим наш!». Не зникне претензія Кремля на Україну — спадкоємство Київської Русі, бо це єдиний спосіб легітимізувати ідею «Третього Риму». Без цього Москва залишається удільним князівством азійської Золотої Орди, адже історія не зафіксувала ні країни Росії, ні російського народу.

Національна ідея — стрижень, довкола якого гуртується нація і зміцнюється держава. І тому не важливо, хто буде президентом США — Обама, Клінтон чи Трамп, — кожен має служити американській ідеї світового арбітра. І тому не важливо, хто прем'єр-міністр Ізраїлю, бо Ізраїль — земля обітована для всіх євреїв світу, тож повинна мати сили, щоб їх захищати по всьому світу. І тому Велика Британія теж буде більш чи менш успішною як у складі Європейського Союзу, так і поза ним, бо в неї «немає ні постійних ворогів, ні постійних друзів» — є постійні національні інтереси (У. Черчілль).

Українські політики на момент набуття Україною незалежності не мали уявлення про те, якою має бути держава, і 25 років не шукали стрижня, який би тримав державу на довгу перспективу. Тому владу в країні захопили космополіти, для яких наш край — лише джерело швидкого збагачення, вичерпавши яке, вони «зліняють».

Нас елементарно надули, хитрощами, брехнею змусивши погодитися на швидку приватизацію, адже ми самі не мали жодного уявлення, що то таке (Прибалтійські країни були в кращих стартових умовах, бо там ще залишилося живим покоління, яке пам'ятало дорадянські часи). Нас переконали, що власники не будуть красти. 25 років по тому Україна безнадійно погрузла в масовій корупції. Боротьба з нею безперспективна, доки державою керують грошові мішки.

Українські політики, за звичкою, мавпували «старшого брата», не врахувавши одну «дрібничку» — Росія взяла курс на військове переоз-

броєння, підприємства ВПК та суміжні отримували й отримують держзамовлення, що й урятувало промисловість. Україна, забувши про трагічну долю УНР, пішла паціфістським шляхом, і тому «під ніж» першими потрапили саме підприємства ВПК. У ході «прихватування» було знищено цілі галузі економіки. Щоб стерти навіть із пам'яті людської промислові гіганти, на їхньому місці будують гіпермаркети...

Як не згадати теорію трьох Хазарій бунтівного рабина Едуарда Ходоса, за якою одним із визначних факторів, що їх поєднує, є «...економічний «акцент» на розвитку торгівлі...» Внутрішній валовий продукт скоротився в рази, без роботи залишилися мільйони українців, що спричинило безпрецедентні масштаби заробітчанства й еміграції. У разі скоротився державний кошторис (бюджет): бідують пенсіонери, медицина, освіта, культура, інші гуманітарні сфери життя. За 25 років Україна втратила майже 20 відсотків населення. А якщо вра-

хувати наплив мігрантів з Азії та Африки, то скорочення українського етносу буде ще більшим: маємо неафішовану депопуляцію населення краю.

Паралельно вищі країни продовжують готувати кваліфіковані кадри, які, апріорі будучи незатребуваними в Україні, масово покидають Батьківщину. На тлі конаючої економіки це спланована деінтелектуалізація нації.

«А ми дивились і мовчали, та мовчки чухали чуби: дурні, підлі раби...» (Т. Шевченко). «Щирі українці», показуючись на масових заходах у вишиванках, самозаспокоювалися: «Сподіваємося на краще!», не уточнюючи, мабуть, і не уявляючи собі, яке воно має бути — оте «краще». Сподіватися на хороший результат може той, хто розпочинає якусь справу. Політики, які обнадіюють народ сподіваннями, не роблячи ефективних кроків для того, щоб сподівання стали реальністю, здійснюють злочин щодо народу, який за них голосував на виборах.

Що маємо побажати ювіляру? Позбутися демагогів і безідейних популістів. Позбутися космополітичної влади! Полюбити ширю свій, корінний народ. Ще раз згадайте Пророка, який заповідав будити «хиренну волю». Бо її приспав цар, приспали більшовики, а нині приспляють космополіти... ■

■ SOS!

Лісі гори, мов рекрут, якого забрили до війська

Локальні проблеми, що загрожують глобальними катастрофами

Богдан НАЗАРЕВИЧ
Львів

Хочу описати свої враження від поїздки на мою малу Батьківщину, на Івано-Франківщину, Богородчанський район, у села Раковець, Гута, Пороги. Щороку, в серпні, їду додому, і щороку мене вражає екологія рідного краю, тому й пишу до редакції «Україні молоді», волаю, благаю — допоможіть захистити колись повноводу річку Бистрицю Солотинську, яка бере свій початок у Горганах під Сивулею Великою і пливе до Дністра, правою притокою якою вона є. Але щороку річка все більше пересихає і стає малесеньким потічком, хоч на своєму шляху її доповнює багато струмочків, які також або вже пересохли, або ледь-ледь течуть поміж камінчиками. Біля Старуні права притока Манявка теж колись була повноводна, а зараз це маленький струмочок. Так можна перераховувати й решту приток, але біда в тому, що неоправної шкоди річкам завдало ще радянське ставлення до природи, коли масово вирубували ліси після війни на відбудову Донбасу, а також будівництво промислових об'єктів. У результаті обміліла не лише Солотинська (або Золота, як її називають у літературі) Бистриця, а й Надврянська, а також Лімниця та багато інших річок і річечок Карпатського краю, які беруть свій початок у Горганах.

На жаль, лісові господарства не піклуються про насадження лісу, а займаються тільки вирубуванням деревини, тому, якщо подивитися на Карпати з висоти пташиного польоту, то хочеться плакати: гори стали лісами, мов той рекрут, якого забрили до війська. І ніхто не хоче зупинити цю злочинну згубу природи. А місцеве начальство приваблюють колосальні прибутки у євро-доларах-злотих, які вони отримують від продажу деревини у Східну Європу. Чи не час каральним органам України добре дати по руках і навіть засудити за злочинне господарювання?

Ще за президентства Кучми, Ющенка, коли вони їздили автомобілями в президентську резиденцію «Синьогора» в Гуті, що на Богородчанщині, дорога була відремонтована, а зараз про неї нагадують хіба що окремі ділянки. Старовинні арочні мости, збудовані ще за Австро-Угорщини, занепадають, обвалюються, бо потребують ремонту. Прошу, може, там, у вищих ешелонах влади, хтось зверне увагу на ці кричущі проблеми?! ■

В Одесі традиційно на День Незалежності проходить марш у вишиванках. Найкраще спостерігати це справді вражаюче видовище можна на Потьомкінських сходах.

■ ПОЛІТПАРНАС

Шлях додому

Ольга ХОДАН
с.мт Олика, Ківерцівський район,
Волинська область

Ось уже 25 років наша родина є палким шанувальником «Україні молоді». Ми читали вашу (нашу) газету від початку виходу і до сьогоднішнього дня. Дуже шкодуємо, що не зберегли перші номери як раритет. Дякуємо вам за цікаві матеріали, правдивість, об'єктивність, неупередженість, патріотизм. Ви змушуєте думати, аналізувати, робити правильні висновки, задумуватися над життям і майбутнім нашої держави. Дозвольте запропонувати вам свої вірші.

*Усі шляхи ведуть додому,
Де б ти не був, куди б не йшов.
Шукаєш істину в усьому,
Та лише тут її знайдеш.
Іди й завжди вертай додому —
Лиш в ріднім краї корінь твій.
Знайдеш наснагу, скинеш втому,
Тебе прийме колиска мрій.
Лиш тут твого життя початок,
Любові вічне джерело.
Тут колисала тебе мати,
Давала ніжність і добро.
Навчав тут батько бути мудрим,
Пройти із честю по життю,
Щоб не чорнити совість брудом
І боронити землю цю.
Іди й завжди вертай додому,
Не заблукай в світах серед доріг.
Хай від неволі, бурі й грому
Нас захищає батьківський поріг. ■*

■ ЕПІСТОЛЯРІЙ

Голос волаючого в пустелі

Переписка-відписка державного чиновника

Сергій ШАНГУТОВ
Вінниця

Звернувся у Раду національної безпеки і оборони України, щоб привернути увагу на засилля російської мови на українському телебаченні та почути, чи має Українська держава якісь плани позбавлятися «московських кайданів».

Своє звернення і відповідь РНБО надсилаю до редакції «Україні молоді» для можливого оприлюднення. Нехай люди скажуть, чи є підстави турбуватися про долю української мови на «українському» телебаченні, чи втратимо свою мову протягом двох наступних поколінь, якщо ситуацію не змінити докорінно?

Основна частина звернення в Раду національної безпеки і оборони України до Турчинова Валентина Олександровича: «Дивився у п'ятницю, 26.06.2016 р., по телебаченню «Чорне зеркало». Ведучи та жоден політик не спілкувалися державною мовою (за винятком «свободівця» Юрія Левченка)! Передача «Розсміши коміка» — українського хлопчика прос-

то розтоптали «обіщепнятим». Те саме на всіх шоу — «Орел і решка» тощо.

За що боролися з ляхами? За що ж ми різалися з ордами? За що скородили списками московської ребра? Давайте обмежимо «свободу человека» на українському телебаченні.

З приязню і щирою повагою Сергій Шангутів».

На що отримав 05.07.2016 р. відповідь від заступника секретаря РНБО О. Литвиненка: «Шановний пане Шангутів! Інформуємо Вас, що, відповідно до статті 3 Закону України «Про звернення громадян», під зверненнями громадян слід розуміти викладені у письмовій або усній формі пропозиції (зауваження), заяви (клопотання) і скарги. Ваше звернення від 28.06.2016 не містить пропозицій, зауважень, заяв, клопотань чи скарг.

Тому, відповідно до частини третьої статті 7 Закону України «Про звернення громадян», повертаємо Ваше звернення як таке, що не містить даних, необхідних для прийняття рішення щодо подальшого його розгляду». ■

Ірина КИРПА
Херсонська область

Фантастичні марсіанські пейзажі, розташовані поблизу села Приозерне, що в районі Генгорки на Херсонщині, приваблюють людей, немов загадковий магніт. Як відомо, саме у цих краях, біля озера Сиваш, у степах Південної України проходив добре відомий Чумацький шлях, по якому неспішно їхали на своїх волах чумаки, розглядаючи зоряне небо. Цей історично значущий соляний шлях проходить через низку населених пунктів, розташованих на північному узбережжі Чорного моря. Нині про існування колишніх ґрунтових шляхів нагадує тільки аномальна смуга добре утриманої дороги. А занедбані копальні з рожевою сіллю залюбки розбирають на сувеніри «чумаки» нашого часу, які з'їжджаються до Херсонської області заради видобутку бажаних кристалів. Багато хто вірить, що рожева морська сіль Арабатки має чудодійні властивості. Хоча медики поки що не рекомендують вживати цю незвичайну сіль у їжу, адже дослідження її властивостей ще й досі не завершені. Аналіз незвичайних кристалів проводять в одній із лабораторій міста Херсона з тим, щоб через шість місяців отримати достовірні дані про її хімічний склад. А ось приймати ванни з використанням причорноморської рожевої солі можна без обмежень цілий рік. Достатньо приїхати на Херсонщину та зробити невеликий запас цього дива природи, якого з роками стає тільки більше!

Щасливі відпочивальники.
Фото автора.

Озера з червоною водою

Про існування червоних озер, розташованих на Херсонщині, люди знали ще за часів СРСР та їздили туди, щоб зміцнити своє здоров'я. Однак ані професійного вивчення складу лікувальної ропи озер, ані туристичної інфраструктури ніхто створювати не поспішав. А вже після того, як Україна здобула незалежність, людям і зовсім стало не до того. Тільки через двадцять три роки незвичайні водойми знову нагадали про себе. Наприклад, село Григорівка Чаплинського району може похвалитися тим, що на його території розташоване унікальне озеро з рожевою ропою, яка має лікувальні властивості. Надзвичайно високу щільність воді надає саме сіль, яка відрізняється від звичайної білої не тільки кольором, а й своїми властивостями. За словами медика Надії Волошко, вода в лікувальному озері містить мінерали, солі хлористого магнію та калію, йодистого натрію, а також бромистий магній. Загальний склад води такий, що після купання в ній не тільки поліпшується настрій, а й омолоджується шкіра, можуть зникнути навіть деякі хронічні захворювання. Подібні властивості мають й озера, розташовані неподалік села Щасливцеве Генічеського району. А ось одним із найкрасивіших місць на Арабатській стрілці вважається «Рапове озеро». Секрет його краси криється в незвичайному поєднанні білих від солі берегів та морської води яскраво-рожевого забарвлення. Сіль і ропу, зібрані на рожевих озерах, місцеві жителі навіть продають туристам на місцевих ринках. Таким чином, після відвідування курортів, розташованих на узбережжі Чорного моря, люди отримують прекрасну можливість продовжити серію лікувальних ванн просто у себе вдома.

Рожева мрія туриста

Справжньою Меккою для відпочивальників цього року стало селище Приозерне на Арабатській стрілці (Азовське море). Тутешній занедбаний солепромисел переливається під сонячними променями перламутровими відтінками рожевого та білого кольору. Сіль тут можна буквально лопатою гребти, чим користуються туристи. Такий корисний сувенір можна привезти з Арабатської стрілки, а потім використовувати «біле золото» вдома для оздоровлення. Вода з червоного озера має набагато більшу концентрацію йоду у порівнянні з морською. Найбільше озеро Генічеського району, розташоване у північній частині Арабатської стрілки, в перспективі може стати об'єктом зеленого туризму. А от майже двісті років тому та до початку 2000 років це озеро було сировинною базою соляної промисловості. За дореволюційних часів на озері були добре обладнані промисли глауберової солі, яку добували саме в зимовий час, шляхом виморожування. Однак пізніше все це було покинуто людьми та тривалий час залишалося поза увагою. Тільки зараз інтерес до багатств червоних озер, розташованих недалеко від узбережжя Чорного моря, почав відроджуватися.

Мертве море України

Дивовижні властивості води в озері Сиваш не дарма порівнюють зі знаменитим у всьому світі Мертвим морем. Ця затока на заході Азовського моря відокремлює Кримський півострів від материкової частини України, а розташований він усього лише за 50 метрів від села Григорівка. Тобто вода у цих двох водоймах має досить подібні властивості. Шляхетний рожевий колір воді в

ЗДОРОВ'Я ВІД ПРИРОДИ

Пуд рожевої солі

Справжнім хітом цього літнього сезону для туристів стали марсіанські пейзажі на Арабатській стрілці

Солі можна набрати з собою.

озері Сиваш надає мікроросли Дуналієла Саліна, які живуть у солоній воді та мають лікувальні властивості. Ця рослина має антиоксидантні властивості та містить багато різновидів каротиноїдів. За словами місцевих жителів, уже перевірено, що будь-який удар або подрапину можна швидко вилікувати простими примочками з морської води місцевого розливу. До складу Сиваської ропи навіть входять елементи, що підвищують очищувальну функцію печінки. Старожили кажуть: якщо викупатися у водах Сиваша в стані алкогольного сп'яніння, то можна вийти на сушу абсолютно тверезими. Так впливає на організм унікальний склад кристалів солі незвичайного озера.

Ну а якщо хвороба добралася до суглобів, то допоможе лікувальна чорна грязь. Цю субстанцію наносять товстим шаром на хворе місце та витримують певний час. Після цього треба обмити тіло у водах Сиваша — й ви обов'язково відчуєте поліпшення самопочуття. Слід зазначити, що Сиваська лікувальна грязь таки пройшла клінічні випробування, була сертифікована та отримала допуск до використання як лікувальний та косметичний продукт (грязелікування).

Відомо, що у світі залишилося всього лише чотири родовища з сіллю, яка має подібні властивості: дві у Північній Америці та ще дві у Європі. Місцеві сольові промисли до революції 1917 року були відомі у всьому світі. Свого часу сіль, привезена з Херсонської області, не раз перемагала на всесвітніх виставках солі у Парижі

Хрещення у... гарячих радонових джерелах

Мої знайомі просто до глибини душі вразили розповіддю, що відзначили зимове свято Хрещення, скупавшись усією сім'єю у водах геотермального радонового джерела, яке розташоване на Арабатській стрілці. З'ясувалося, що про його існування було відомо давно, та облагородити ці місця так, щоб вони стали доступними для відвідин туристів, змогли лише нещодавно. У реальності це виглядає так: незважаючи на десятиградусний мороз, люди встрибують до купелі з мінеральною водою рожевого кольору, над якою підіймається біла пара! Температура солоної води коливається у межах від 50 до 75 градусів, в залежності від сезону. Погодьтеся, видовище захоплює своєю фантастичною красою. Тим більше що, за словами місцевих знавців, цілющий вплив солоної ропи на організм людини після купання триває ще не менше восьми годин! Але, при всьому при цьому, досі облаштування унікальних джерел залишається справою ентузіастів-одинаків, далеких від серйозної науки. Така ж доля спіткала і незвичайні Херсонські гейзери, які у кращому випадку перетворилися на успішні бізнес-проекти для місцевих підприємців. Тільки деякі з них стали доступні для людей. Найбільшою популярністю користується

природний гейзер, розташований поруч із селом Облої у Голопристанському районі, що на Херсонщині. Так, тут облаштували купелі для людей, а також побудували роздягальні, кафе та поліпшили транспортну інфраструктуру. Однак за вхід на територію стягується плата, при цьому ніяких наукових робіт на території лікувальних джерел не проводиться через відсутність коштів. Тому про ступінь їх благотворного впливу на організм можна тільки здогадуватися. Хоча, у будь-якому випадку, «природні лікарні» стали для людей чудовою нагодою зняти стрес та отримати додаткове джерело для оздоровлення. Прикро тільки, що люди змушені жити за принципом: рятуйся, хто як може! А тим часом у Європі подібні гейзери з гарячою водою, рожева сіль та лікувальна морська водичка вже давно добре вивчені та не тільки приносять хороший дохід бізнесменам, а й дають очікуваний лікувальнопрофілактичний ефект людям. Але про те, щоб отримати сертифікати міжнародного зразка, що підтверджують лікувальні властивості рожевої солі не на словах, а на ділі, жителі України поки що можуть мріяти. Нам залишається тільки робити запаси дивовижної за красою причорноморської рожевої солі на зиму та вірити, що диво все-таки трапиться рано чи пізно. ■

■ СВЯТО

Святі образи Марії

Богородицю традиційно зображують у пурпуровому мафорії

Олена ШАПІРО,
мистецтвознавець

У народі свято Різдва Пресвятої Богородиці, що його православні християни відзначають 21 вересня, відоме як «Мала Пречиста».

Згідно зі свідченнями істориків, Діва Марія народилася у будинку Йоакима і Анни, в північно-східній частині Єрусалима: сьогодні це територія мусульманського кварталу Старого міста, біля Левових воріт. Віряни побудували на цьому славетному місці монастир матері Пречистої Діви — святої Анни, а на першому поверсі діє церква на честь Різдва Богородиці. Під будівлею монастиря ще й до сьогодні збереглася печера, яка в давні часи належала до будинку Йоакима і Анни.

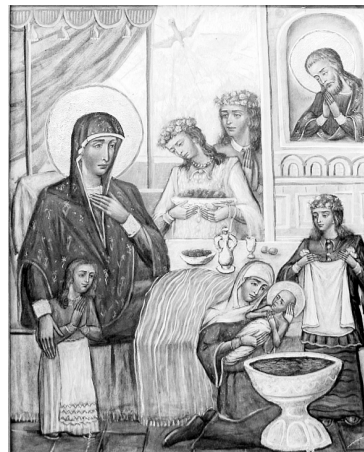
Апокрифічні тексти оповідають про те, як подружжя праведних Йоакима та Анни багато років було бездітним. Відсутність дітей вважалася Божою карою — адже кожна родина мала народити наслідника народу Ізраїля, який очікував на народження визволителя-Месії. Одного разу старий Іоаким під час свята почув від святиченики відмову на жертвоприношення Богу і пішов у гори, де зі сльозами довго молився. Його дружина зали-

пилася удома на самоті і розмірковувала про те, чому Бог залишив їх без нащадків. Побачивши на лавровому дереві гніздо, Анна спитала у Господа, чому і вона не може бути плідною, як усі створіння. І тут здійснилося чудо: до Анни з небес зійшов ангел та сказав: «Бог почув молитву твою. Ти зачнеш і ти породити, і буде славним на весь світ рід твій». Анна пообіцяла Творцю, що віддасть свою дитину на служінню Господу. Так народилася Діва Марія, яку в акафістних співах величають «Мати Світла» та «Блаженне чрево».

Сьогодні сучасним християнам надзвичайно цікаво: а яка насправді була Діва Марія, адже ікони дарують нам безліч варіантів інтерпретацій її обличчя. Крім того, іконописці всього світу завжди додають до класичних відомих рис Богородиці власний національний характер, адже Мати Божа має бути гранично близькою до людини, яка молиться на цю ікону. Однак цікаво дізнатися про те, як історики описують її обличчя, опираючись на ранньохристиянські свідчення. Власне, зовнішній вигляд Пресвятої Богородиці став відомий завдяки першим іконам, що їх написав євангеліст Лука, — до наших днів збереглися стародавні копії, написані з цих образів;

Старий іконопис. Йов Кондзелевич, Різдво Богородиці, XVIII ст.

Сучасний іконопис. Лев Скоп, Різдво Богородиці, XXI ст.

а також і за описами церковних істориків: Никифора Калліста, ченця Спіфанія та інших.

Протягом сторіч Мати Божа традиційно зображується в пурпуровому мафорії — це покривало замінної жінки, що закриває голову і плечі, та в туніці, тобто довгий сукні синього кольору. Напис на іконі, який означає «Матір Божа». До нас дійшли зображення Богородиці у римських катакомбах, що їх було створено до II і III століть. Надалі, з офіційним визнанням християнства як державної релігії та розвитком мистецтва іконопису, поступово стають популярними ікони, що присвячені певній євангельській події. Святу Різдва Богородиці присвячено чимало ікон, і до наших часів збереглися цінні зразки, що датуються XIII століттям. Кожна епоха додає свої специфічні риси, майстри різних країн трактують сцену Різдва по-різному, в залеж-

ності від своїх місцевих традицій — західноєвропейські та східноєвропейські святі образи Богородиці значно відрізняються між собою. Проте існує багато спільних головних принципів, що об'єднують ці ікони.

На території Київської Русі вже у XIII столітті існували місцеві художні школи у Києві, Галічі, Новгороді, Володимирі, Пскові, Ярославлі, Володимирі-Волинському. Спершу відчувався вплив візантійського мистецтва, звідки до нас прийшло християнство, але надалі іконописні школи та осередки зміцнилися в своїх національних традиціях, хоча в цілому іконопис переживав періоди розквіту та занепаду. Характерно, що саме наші пращури, як професійні, так і зовсім невідомі маляри з народу, залишили по собі сучасним українцям надзвичайно красиві і дуже щирі — наповнені світлом, добротою та милосердям — образи Христа, Богородиці та святих.

Сучасні майстри, що присвячують себе сакральній творчості, значною мірою є спадкоємцями старих українських традицій іконопису. За часи Незалежності України наші музейники і дослідники-мистецтвознавці видали поважні наукові дослідження: альбоми, книги й окремі статті з історії іконопису з часів Київської Русі і до XIX століття. Твори богомазів, що збереглися в музеях та по окремих приватних збірках, сьогодні ґрунтовно досліджуються та реставруються, а мистецтвознавці займаються проблемами атрибуції та вивчення регіональних шкіл.

Розвиток сучасної ікони заснований не тільки на наслідуванні старих майстрів, а також і на впровадженні нових можливостей образної мови. Сьогодні в іконописі популярне авторське бачення євангельського сюжету, особисте переживання, психологічне загострення характеру образів. Тому іноді святі образи бувають суворими та аскетичними, а іноді — навпаки, переважає суто декоративне рішення, підвищується роль красивого візерунку та вишуканої лінійності. Загалом, абсолютно незалежно від авторського стилю, для повноцінного створення ікони майстер-богомаз зобов'язаний бути дійсно віруючою людиною, знати світову сакральну спадщину та історію іконопису.

Звернувшись до ікони, яку бачимо в музейній експозиції або на виставці сучасного іконопису чи просто у храмі, ми залишаємо всі умовності обмеженого візуально-розумового сприйняття ікони як твору мистецтва і налаштуємося на діалог із Богом. ■

Олександра КОРЕЦЬКА

Один із найцікавіших письменників Франції Фредерік Бегбедер презентував у Києві чотири власні книжки, видані українською мовою: «99 франків», «Кохання живе 3 роки», «Бесіди нащадка епохи» та «Уна і Селінджер». Фредерік Бегбедер охоче відповідав на запитання ЗМІ та гостей заходу, звичайно, «з перцем». Почалася прес-конференція у книгарні «Буква» з побажання Фредеріка українським фанам: «Будьмо!».

■ Ви приїхали до Києва з презентацією нової книги «Уна і Селінджер». Тож скажіть, чому саме історія цих відомих особистостей?

— Побачив Селінджера — і у мене виникла ідея написати саме про це кохання. Я завжди вважав, що кращі історії кохання — це ті, які не увінчалися успіхом. І саме їхня історія — це трагедія. Я люблю «Ромео і Джульєтту» тому, що наприкінці обоє героїв помирають.

Уна і Селінджер кохали одне одного протягом року, в 1940-му, саме тоді, коли почалася Друга світова війна. Уна поїхала до Голлівуду, а Джером — у Європу. Нам відомо, що вони листувалися, але ми не знаємо, чи бачились знов. Це і є тим хвилюючим моментом. Моєю ідеєю було описати прекрасну і водночас жахливу історію. Мене часто запитують, чи це не книга про минуле. Ні, ця книга актуальна і сьогодні, дивлячись на ситуацію як у Франції, Парижі, так і в Україні. Мені було цікаво написати історію про кохання саме цих двох молодих людей.

■ Нам відомо, що ви плануєте написати роман про телебачення. Що вам не подобається у телебаченні? Не тільки французь-

■ ІЗ ПЕРШИХ ВУСТ

Фредерік Бегбедер: Влада телебачення помре

Письменник, який 15 років пропрацював на французькому ТБ, презентував у Києві новий роман про рік кохання Селінджера

кому, а й всесвітньому?

— Я працював на телебаченні 15 років. Парадоксальна ситуація. Мені подобалося там працювати, це дає владу, але вона безглузда, тому я звільнився минулого року. Такий я є: займаюсь чимось, а потім критикую сам себе. Так, протягом декількох місяців я пишу книгу про ТБ і не можу багато про неї говорити. Але в ній ідеться про цю індустрію, про владу, яку телебачення втрачає на користь інтернету. Незабаром влада телебачення помре. Але поки що це наркотик. Саме цей фактор спонукав мене до написання цієї книги.

■ Відтоді, як ви написали книгу «Кохання живе 3 роки», минуло вже 20 років. Чи вдалося вам покохати на довше, ніж на 3 роки? І чим відрізняється кохання чоловіка у 18, 30 та 50 років?

— «Кохання живе 3 роки» — це хороша назва книжки, а не істина. Щодо мене, то я живу зі своєю дружиною вже 6 років. І саме через 3 роки відносин я запропонував їй вийти заміж. Я сподіваюся, що 6 років — це не межа, але я не знаю... Я вважаю, що в 50 років ти мудріший у відношеннях, ніж у 30. Так, я той же негідник, але я вчусь на своїх помилках.

■ Чи замислювались ви над інакшою кінцівкою роману «Кохання живе 3 роки»?

— Мені подобається, що кін-

цівка не відома. Вони цілуються, але починається цунамі. В реальному житті досягти кохання завжди — це боїтися, що партнер у будь-який момент може піти. Кожен день кохати — як в останній.

■ У творчості ви часто звертаєтесь до таких письменників, як Буковські, Достоєвський. А яких українських письменників ви знаєте?

— Миколу Гоголя, наприклад. Це перший український автор, який висміював владу, а це важливий аспект для письменника. Гоголь робив це нарівні з Сервантесом, Вольтером. Мене захоплює його творчість.

■ Які головні цінності вашого життя?

— Хороша їжа (сміється). А насправді — у мене дві доньки, і я намагаюся зробити їх ввічливими. Це частково безглуздо, але якщо кожен був би ввічливим, у світі не було б законів. Моя цінність — намагатися бути чемним. Я не вірю в великі цінності, саме дрібниці важливі.

■ «99 франків» — це крик про допомогу чи художній вимисел?

— Звичайно, крик про допомогу, кожна моя книга — це крик. Я ніколи не пишу, коли щасливий, я повинен бути злий. Це хороше паливо. У книзі «99 франків» я використовую зброю проти самого себе.

■ Якби у людини була можливість прочитати тільки одну

Фредерік Бегбедер упевнений, що кожен українець шукає свободу. Фото автора.

вашу книгу, яку б ви порадили прочитати?

— Важко обирати, так само важко, як між власними дітьми. Але мені хотілось би вірити в те, що з віком я стаю розумнішим, мудрішим, тому я би порекомендував прочитати саме останню книгу — «Уна і Селінджер». Позаяк вона описує приблизно 5 років моего життя. Спочатку легка, а ближче до кінця стає важкою, «темною». Якщо ви смієтесь, плачете під час читання цієї книги, то я як автор зробив свою роботу.

■ Що в Україні вас надихає, окрім українських жінок? Якби вам дали хвилину, щоб розповісти про Україну, про що би ви ска-

зали?

— Пельмені, наприклад. (Хочеться вірити, що Бегбедер мав на увазі вареники. — Авт.) Софійський собор мені подобається. Також мені подобаються кольори прапора. Вони нагадують блондинистий колір волосся та голубі очі. За хвилину я б сказав, що мені подобається українська література і вечіркі. Це два важливі чинники. Також ці люди хочуть бути саме українцями, а не частиною якоїсь іншої країни. Кожен тут шукає одне — свободу.

Книгодрукуванням та перекладом книг Фредеріка Бегбедера в Україні займається видавничу група «КМ-Букс». ■

Інститут літератури імені Т.Г.Шевченка Національної академії наук України;
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова; Фонд сприяння розвитку мистецтва;
газета «Україна молода»; Центр рейтингових досліджень «Еліт-Профі»

СОФІЯ

Елегантність vs груба сила

Підручник навіть для лінивих

Костянтин ДИКАНЬ

Виграти війну просто. Славнозвісний стратег Сунь-дзи дав необхідні поради ще тисячу років тому. Тож розумникам, які теревенять про московське «ноу-хау» з хитрою назвою «гібридна війна», варто перечитати класика. Це не абстрактні модерні теорії, а перевірена часом практика.

Трактат Сунь-дзи «Мистецтво війни» (Л.: Видавництво Старого Лева, 2015) дійшов до нас у версії, що датується періодом династії Сунь (960–1279 роки). Існує одинадцять відмінних між собою тлумачень-коментарів твору великого стратега.

Дивно, та генерал, який навчав мистецтва перемагати, застосовуючи моделі — стратагеми, радив унікати тривалих військових кампаній — та й війни загалом: «Не було ще країни, яка б виграла від тривалої війни. Отже, якщо ти не цілком усвідомлюєш шкоду від використання армії, то й не досягнеш, як повернути її собі на користь». Звідси східна мудрість: «Мистецтво війни полягає в тому, щоб загарбати чужу державу неупшкодженою; зруйнувати ворожу країну — гірший сценарій». І хоча людей у Китаї вистачає, «ліпше полонити супротивну дивізію, ніж сплюндрувати її», — стверджує генерал.

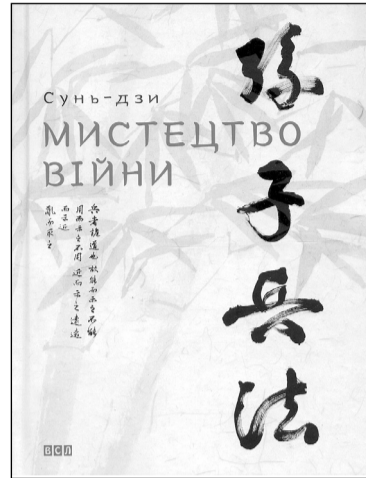
Якщо ж війна все ж таки розпочалася, то правитель має «закрити всі входи в країну, припинити видавати візи, покласти край спілкуванню з дипломатами розсвареної сторони... Якщо ти не відаєш задумів сусідніх володарів, не приставай до спілки з ними», — продовжує Сунь-дзи й закликає не шкодувати грошей на розвідку: «Шпигунські методи називають магічними й чарівними, і вони є найціннішим скарбом і зброєю правителя. Тому у війську ніхто не може бути ближчим до командування за шпигунів».

Генрі Кісінджер зазначав, що «Сунь-дзи, на відміну від західних стратегів, надає перевагу психологічним і політичним методам, а не військовим». Оскільки твір філософсько-стратегічний, то зрозуміти його можна, лише опанувавши поле мислення автора: «Експерти, говорячи про стратегічні ідеї твору, найчастіше виділяють наступне: війну через по-

середність прямого і непрямого позиціонування, стратегічну перевагу, мистецтво обману, уміння воювати за посередництва моделей — стратагем». Авжеж, війна — продовження політики іншими засобами.

Тож і власне війна, і тло, на якому вона починається, піддається науковому аналізу за допомогою методології структуралізму. З цією метою потрібно представити проблему як систему, структурувати її, виділити ключові елементи і зв'язки між ними, а тоді розірвати зв'язки, знищити поелементно. Децю алегорично Сунь-дзи подає це так: «Вивчи принципи свого становища і становища ворога, здійсни маніпуляції (комбінації незвичайного і звичайного), створи можливості для легкої перемоги і застосування максимальної сили у відповідний момент».

Розв'язувати проблеми в неконвенційний спосіб — це мис-

лити стратегічно, проактивно, розділяти проблему на складові, концентруватися на найголовнішому, бути здатним до незначних жертв задля створення стратегічної омани. Таке «павутинно-мережеве неодномірне мислення» дозволяє проаналізувати з усіх боків ситуацію та її перспективи: «Справжня стратегія — це не досягнення мети у прямий спосіб, коли ти маєш план і мету, а збирання плодів ситуацій, з якими стикаєшся по дорозі, коли навіть заплутуєш і змінюєш ситуацію, так що через найменші непомітні зміни і

рухи ситуація схиляється в бажаному напрямку».

Й звісно, перемога вимагає граничних зусиль, неабиякого розуму та інноваційності, що полягає в умінні «піднятися над пересічністю і над собою». Тому «найвищий стандарт використання військ полягає у відсутності позицій... всім відомо, що я зробив, аби перемогти, але ніхто не знає, які методи та стратегії я застосовував».

Наслідком є принцип, відомий усім політехнологам: «Виграшних стратегій ніколи не повторюють, їх пристосовують до нескінченних змінних ситуацій». Утім це не стосується українських апологетів чергової партії влади, котрі діють подібно до своїх клієнтів. Відомо, що успішні політики оточують себе людьми з сильним еґо, високими амбіціями, здатними сперечатися з патроном, тоді як українських чільників обступають довірени особи та родичі-куми.

Єдина надія, що ці «радники» таки візьмуть до рук «Мистецтво війни» й реферативно ознайомлять своїх босів із його змістом — невеличкий, доступний навіть школяреві, обсяг книжки. Та її яскрава метафорика, якот: «Вбити позиченим ножом», «Кинути цеглину, щоб виманити яшму», «Дружити з дальнім, щоб воювати з ближнім», «Вказуючи на шовковицю, погрожувати акації», «Вдавати божевілля, але зберігати розум» тощо. ■

ОБРІЇ

До літопису шістдесятництва:

творчість як порятунк

Олег КОЦАРЕВ

Видавництво «Смолоскип» продовжує друкувати книжки з історії українського шістдесятництва. Новинка — «Стефанія Шабатура: вибрана палітра кольорів з мозаїки життя і творчості» — присвячена відомій художниці та дисидентці.

Плин книжки складається ніби з двох переплетених течій. Перша — пряма мова самої Стефанії Шабатури. Друга — структуровані коментарі упорядниці Соломії Дяків. Авторки розповідають про дитинство художниці й дисидентки, її родину, творче становлення, про спілкування в колі шістдесятників, арешт, неволю, повернення й нові звершення. Особливо цікавими стануть сторінки про те, як в ув'язненні творчість стала справжнім психоло-

гічним порятунком. «Пси режиму», звісно, це зауважили й намагалися постійно шкодити Шабатурі, але зламати її так і не зуміли.

Важливими є й спогади про інших шістдесятників, дисидентів; роздуми про саме явище шістдесятництва, замальовки з періоду його становлення, коли нібито елементарні творчі середовища, молодіжні розваги, самоочевидні бажання розібратися у власній історії, зорієнтуватися у світі — раптом перетворилися на боротьбу проти

тоталітаризму.

Особливе враження справляють розділи, присвячені участі Стефанії Шабатури в національному відродженні вже вісімдесятих-дев'яностих років, у фінальному етапі боротьби за незалежність. Натоді художниця скерувала зусилля на підтримку легалізації Української греко-католицької церкви. Перед читачем розгортаються драматичні львівські події рубежу 1980—1990-х: перші масові мітинги й молебні, жорстокі сутички з радянськими силовиками й нарешті перемога громадянського тиску над режимом. До речі, саме Стефанія Шабатура була серед тих депутатів Львівської міської ради, які 3 квітня 1990 року підняли український національний прапор над ратушею Львова.

Зібрано у книжці й багатий ілюстративний матеріал. Це в першу чергу фотографії численних робіт Шабатури, виконаних у різних техніках. У більшості з них так чи інакше поєднується етнічне мистецтво з умовно модерністичними трансформаціями пропорцій і форм. Також є й серія фотографій із приватного архіву — з рідними, друзями; з місць заслання. А серед іншого — й фото зі згаданої тріумфальної миті на Львівській ратуші.

Книжка «Стефанія Шабатура: вибрана палітра кольорів з мозаїки життя і творчості» — черговий внесок до складення максимально стереоскопічної картини шістдесятництва як найрезонанснішого явища української історії та культури другої половини ХХ століття. ■

КРАСНЕ ПИСЬМЕНСТВО

У пошуках пам'яті

між «психо»
та «соціо»

Олег КОЦАРЕВ

Ще один прозовий дебют від лавреатів літературного конкурсу видавництва «Смолоскип» — роман Сергія Комберянова під назвою «Крадії пам'яті».

Що буде, якщо позбавити групу людей пам'яті про їхній соціальний досвід (але при цьому зберегти знання, так би мовити, загально-соціального й природного характеру), а потім примусити пізнавати себе і своє місце серед інших наново, з нуля? Це і є головне питання, яке поставив перед своїм твором його автор. У житті абстрактна теоретична конструкція втілюється вельми брутално. Головний герой прокидається без пам'яті й без одягу в якомусь мало-виразному безлюдному місці серед іще кількох таких самих, як він. Невдовзі їх знаходять, приїждить швидка допомога. Не дивно, що безпомічних дезорієнтованих осіб на реабілітацію забирають до психіатричної лікарні, яка дуже доречно виявилася неподалік.

За безпам'ятних береється лікар. Він проводить із ними дивакуваті соціальні експерименти, наслідком яких стає взаємна недовіра й прихована агресія хворих. Оскільки ніхто не пригадує власне ім'я, лікар дає їм умовні дивакуваті імена явно біблійного походження. Годує пігулками, які називає лікувальними. Але якось головний герой зауважує, що пігулки зовсім не лікують, єдина їхня мета — утримування всіх хворих у млявому й психічно пригніченому стані.

Тоді він організовує втечу — і ось гру-

па людей без пам'яті опиняється на волі, в лісі. Як тепер вони дадуть собі раду? На жаль, вільні люди встановлюють жорстоку й огидну диктатуру найсильнішого в групі чоловіка. А всі інші мусять зносити його побиття і знущання, а також аналогічні дії його поспіхача. Історія має геть несподіване розв'язання — але то вже для самостійного читання.

Книжка Комберянова, звичайно ж, має символічний вимір, актуальний практично в будь-яку епоху. Де межа, на якій свобода перетворюється на депотію, свідомо створену тими, хто ще вчора тікав на волю? В чому секрет шалених перетворень у людини (і легкої карколомної зміни соціальних ролей)? Як залишатися собою серед потьмарених людей? Ось найголовніші з питань, роздуми про яких виникають після прочитання «Крадії пам'яті». Й надто тривожно вони звучать у країні, нещодавно звільненій від кримінальної диктатури.

Саме письмо Сергія Комберянова відзначається досить упевненим і вправним володінням сюжетною лінією: вона то набуває стрімкості, то інтригуюче завмирає. І хоча письменник не вдається до особливо яскравих засобів виразності чи надто багатопарових образів, його тексту притаманна доречна багатозначність. ■

Тетяна ЗІНЧЕНКО

«Цибулеві сльози» — це знак того, що скоро на вашому столі з'явиться щось смачненьке. Бо все, куди додається цей пекущий диво-овоч, стає значно смачнішим, пікантнішим, набуває особливо апетитного аромату, підкреслює і посилює смак продуктів. А до всього — цибуля ще й дуже корисна.

Ще в дитячому садочку вчать того, що цибулька — природний фітонцид, знищує мікроби і попереджує застуду. Бабуся дбайливо прикладають запечену цибулину до дитячих подряпин, в уяві розмалювавши їх до великих запальних ран, як це властиво бабусям. Для дівчат цибуля стає навіть трампліном для кулінарної практики, бо цибулевий суп — чи не основна страва, з якою худнуть, тому з неї вони і починають свої кулінарні експерименти.

Зміцнює імунітет, продовжує молодість, запобігає онкологічним хворобам... І цей послужливий список властивостей цибулини можна продовжувати. Але це — тема окремої розмови, наша ж — про те, що без цибулі на кухні як без рук. Де ви бачили, приміром, м'ясистий соковитий оселедець без тонких і хрумких кілець цибулі? Чи пухнасті вареники з грибами або капустою, картоплею, м'ясом без пасерованої золотистої цибульки? Або салати — мало не для кожного потрібна цибуля. Отже, якщо вдома нема цибулі, приготувати щось без неї буде складніше. Тому зараз, коли цибуля недорога, є сенс запитися нею. А відтак — і починати готувати.

Поплакати з цибулею

Приборкана цибуля — вона ж замаринована: родзинка салатів, «оправа» м'ясних страв, особливо шашлику, самотійна закуска, гарнір. Похрумтати нею просто з хлібчиком — інколи це також задоволення для гурмана! До речі, для того щоб перебити запах часнику чи цибулі, з'їжте щось м'ятне або будь-яку зелень. Підійде свіжа м'ята, петрушка, коріандр. Також ефективний м'ятний чай.

Отож замаринувати цибулю можна по-різному, все залежить від ваших смаків, часу і того, до чого додаватиметься маринований овоч. Найпростіший спосіб (але це зовсім не означає, що він заслуговує на увагу в останню чергу, бо це той випадок, про який говорять, що простота геніальна) — це **швидка маринована цибуля**. На 2 цибулини потрібно 1-2 столові ложки 9% оцту, 1 чайна ложка цукру, дрібка солі, склянka води.

Цибулю поріжте тонкими кільцями. Закип'ятіть воду, залийте цибулю окропом і залиште її на 2 хвилини. Потім зцідіть воду, а в цибулю додайте оцет, цукор і сіль. Перемішайте — можна подавати — маринована цибуля готова.

Для **пікантно-медової маринованої цибулі** потрібен

1 кг дрібної цибулі й маринад: 750 мл води, 300 мл оцту, 150 г меду, 1,5 чайної ложки солі, 4 лаврові листочки, чайна ложка кольорових перців, 3-4 гвоздички, 0,5 буряка, 4 горошини духмяного перцю.

Цибулю очистити від лупиння. Маринад закип'ятити і вкинути у нього цибулю. Проварити 2 хвилини і зняти з вогню. Покласти в маринад нарізані пластинами буряк і залишити на 2 дні.

Трохи ускладнимо рецепт і приготуємо гарячим способом **запашну пряну мариновану цибулю**. Не шкідуйте спецій, а для кислоти використайте лимон. Потрібно: 2 цибулини, лимон, чайна ложка олії, зірочка бадьяну, 3 горошини духмяного перцю, 5 горошин чорного перцю, дрібка чебрецю, чайна ложка цукру, чайна ложка солі, 100 мл води.

Цибулю поріжте тонкими кільцями або півкільцями. З лимона вичавіть сік. Скип'ятіть воду, додайте у неї цукор, сіль, усі спеції і проваріть 3 хвилини. Трохи остудіть маринад, додайте у нього лимонний сік, олію, перемішайте і вилийте в цибулю. Залиште цибулю мариноватися на 20-30 хвилин. Процідіть мариновану цибулю — і можете використовувати її для гарнірів або салатів.

Якщо ви люблять

■ ДО СЕЗОНУ

Приборкання норавливої

Із цибулі готуємо солодкуваті страви

Щоб нарізати цибулю, треба спецзасоби.

Цибулеві кільця схожі на кільця кальмарів.

нарізану великими шматками, часник зубчиками, полити оливковою олією і смачно посипати чебрецем.

Запекати в духовці 30-60 хвилин (періодично перевертаючи) до утворення золотистої скоринки. і поставити в духовку.

Цибулева випічка

Цибулеві булочки, пірижки, крекери, печиво, хлібці — на кожен смак знайдеться свій рецепт. Шанувальники хрумкого, пікантного **цибулевого печива**, цей рецепт — для вас. Приготуйте 4 цибулини, 2 склянки борошна, по чотири столові ложки вершкового масла і олії, пакелик розпушувача, 100 мл води, по чайній ложці цукру, солодкої паприки і солі, половину чайної ложки сухого імбиру, 4 столові ложки кунжуту і дрібку орегано.

Масло розтопити, кунжут злегка підсушити на пателі, цибулю почистити і подрібнити (у блендері або дрібно порізати). Змішати сухі інгредієнти: просіане борошно, кунжут, розпушувач, цукор, сіль, імбир, паприку й орегано. Додати подрібнену цибулю, рослинне і вершкове масло, воду, перемішати і замісити тісто. Поставити тісто на 30 хвилин у холодильник. Охолоджене тісто тонко розкачати і вирізати будь-якими формами печиво.

Випікати при температурі 180 градусів протягом 20 хвилин. Не перетримайте, бо цибуля гірчитиме.

І нехай у вашому житті сльози будуть або від радості, або від цибулі.

Смачного! ■

ЛЕГЕНДАРНИЙ ЦИБУЛЕВИЙ СУП

Рецепт цибулевого супу описаний у романі Емілія Золя «Черевко Париза»:

«Матушка Шантмес торгувала очищеними овочами; на столі, накритому чорною шерстяною тканиною і скропленому водою, вона тримала картоплю, ріпу та моркву, складені по чотири штуки, пірамідою, три штуки утворювали основу піраміди, а одна — верхівку, це була готова порція для супу, яку можна запропонувати господині, що запізнилася на ринок».

Для супу потрібно 0,5 кг ріпчастої цибулі, 3 столові ложки вершкового масла, перець, 0,75 л м'ясного або кісткового бульйону (або води), 4-6 скибочок білого хліба, 2-3 ст. ложки тертого сиру, сіль.

Цибулю нарізати кільцями і злегка обсмажити в половині кількості масла, посипати перцем. Додати м'ясний бульйон і прокип'ятити цибулю протягом 15 хвилин. Посолити. Скибочки хліба обсмажити з обох боків на маслі. Розлити суп у вогнетривкі мисочки, покласти в нього скибочки підсмаженого хліба, посипати товстим шаром тертого сиру

коли вистигнуть. Це гарний гарнір, але сміливо можна споживати як окрему страву.

А **цибулеві кільця** — оригінальні і прості водночас, часу для приготування вимагають небагато, а результат такий, що і перед гостями не соромно.

Знадобиться 4 великі цибулини, склянка борошна, склянка пива, по 0,5 чайної ложки паприки і солі.

У миску просіяти борошно, сіль і перець. Влити пиво і добре збити, щоб не було грудочок. Цибулю почистити і нарізати ши-

роками кільцями, просушити серветкою і посипати борошном. Вмочити у кляр і смажити до золотистого кольору. Викласти на паперові серветки і посипати перцем чилі з сіллю.

Цибуля прекрасно поєднується з картоплею, таке враження, що вони — овочеві сестри. **Картопля поселянська** без цибулі — не страва, з цибулею — корона страва.

У киплячій підсоленій воді відварити картоплю до м'якості, відкинути на друшляк, викласти на деко. Додати цибулю,

те синю цибулю, є гарний рецепт і її **маринування**. Кілограм **синьої цибулі** нарізати смужками, посипати цукровою пудрою (2 чайні ложки), склянку олії нагріти до диму, всипати в олію солодкий перець і гострий, розмарин, майоран, базилік та кмін і вилити на цибулю, додати 2 столові ложки соєвого соусу і 10 столових ложок лимонного соку.

Гаряча й негірка

Гарячі страви з цибулею також дуже смакують. Багато хто любить **цибульнички**: ніжні і пухкі цибулево-ячні млинчики. Потрібно 5-6 цибулин, 3-4 яйця, 4 столові ложки борошна, сіль, перець.

Цибулю порізати півкільцями, посолити, трошки вим'яти і залишити на 15-20 хвилин, щоб зм'якла. Вбити до цибульки яйця, перемішати. Додати муку, перець і знову перемішати. Накладати ложкою на сковорідку, де попередньо розігрілася олія. Смажити з однієї сторони, перевернути і смажити до готовності. Можна їсти гарячими або

Тетяна ЗІНЧЕНКО

Та вже той факт, що кавуни й дині відносяться до ягід, — несподіванка, причому, знаючи про це давно, ми час від часу забуваємо, що це ягоди. І, принісши додому таку 12-кілограмову ягоду, жартуємо, що зуміли принести всього лише одну — занадто вона велика. Іншою несподіванкою може бути те, що взимку, коли кавуни зазвичай коштують дуже недешево, на Новий рік чи на інше гарне свято, в колі рідних чи друзів ви відкриваєте банку зі своїми запасами, а там — кавун. Погодьтеся, Новий рік із кавуном — барвисто! Тому зараз, ледь дотягнувши ягоду додому, беріться її маринувати. І нічого, що ваша ягода виявилася трішки недостиглою чи недостатньо солодкою — для маринування це навіть краще.

На 2 кг нарізаного на невеликі шматочки (щоб поміщалися і склалися в банку) кавуна потрібно 1 л води, 70 мл оцту 9%, 3 столові ложки цукру, 1,5 столової ложки солі.

Влити в каструлю воду, всипати цукор і сіль, довести до кипіння і 10-15 хвилин кип'ятити, після чого процідити заливку і влити в неї оцет, перемішати. Порі-

■ ВЛАСНИЙ ДОСВІД

Мариновані гіганти

Із кавунів і динь готуємо незвичайні страви

зати кавун, викласти в трілітрову банку, влити гарячий розсіл, накрити кришками і простерилізувати 20 хвилин, затім закатати, перевернути банки догори дном, укутати ковдрою і так дати охолонути.

Це — класичний спосіб маринування кавуна, але до заливки при бажанні додають і часник, кріп, порічкове і вишневе листя, мед, аспірин, оцет, хрін, селеру, моркву, яблука тощо.

А диня — щоб ви знали — зробить ваш святковий стіл особливим. Десерт, який готують із неї, навряд чи залишає когось байдужим. Знадобиться трохи часу, але результат перевершить витрати.

Потрібно: невелика диня, 100 волоських горіхів, грона зеленого і грона чорного винограду, 2 перси-

Фруктовий салат із динею.

ки, 4 столові ложки цукрової пудри, 4 сливи, по 50 мл м'ятого (чи будь-якого фруктового), апельсинового лікеру і коньяку (чи бренді), груша, яблуко, 4 шматочки цукру-рафінаду, цедрa і сік четвертини апельсина.

Диню вимити, розрізати вздовж напів. Зрізати трохи шкірки знизу кожної половинки для стійкості. Акуратно виїняти насіння і частину м'якоти. М'якоть, що залишилася, злегка проколоти в декількох місцях. Всередину кожної половинки дині покласти по 2 чайні ложки цукрової пудри і влити по 2 чайні ложки коньяку. Накрити і поставити на годину в холодильник.

Фрукти вимити й нарізати невеликими шматочками, видаливши кісточки і серцевину. Виноград зняти з грона, великі ягоди розрізати напів. Горіхи посікти на велику крихту. На цукру-рафінад натерти шматочками апельсинову цедрu, покласти його в миску, влити апельсиновий і м'ятний лікери. Розмішувати до повного розчинення цукру. Додати підготовлені фрукти та горіхи, перемішати, скропити апельсиновим соком. Теж поставити на годину в холодильник. Безпосередньо перед подачею розкласти фруктовий салат у підготовлені половинки дині. Зверху покласти кульки морозива.

Цей десерт надзвичайний! ■

Сімона Бейлз
американська гімнастка, чотириразова
олімпійська чемпіонка Ріо-2016

«У мене синдром гіперактивності з дефіцитом уваги, і через це я з дитинства вживала необхідні ліки. Будь ласка, зрозумійте, я вірю в «чистий» спорт. Я завжди слідувала антидопінговим правилам і робитиму це далі, тому що чесність потрібна у спорті й дуже важлива для мене».

Григорій ХАТА

Після того як, вигравши надскладний матч у збірній Австрії, збірна українських тенісистів пробилася до «плей-оф» Світової групи розіграшу Кубка Девіса-2016, капітан «синьо-жовтих» Сергій Стаховський заявив: «Сподіваюся, з четвертої спроби ми достукаємося до елітної групи». Коли кілька років тому за місце в «топовому» дивізіоні КД нашим хлопцям випало змагатися з потужною збіркою Іспанії на чолі з «королем ґрунту» Рафаелем Надалем, сподіватися їм на підвищення було марно. Тоді, нагадаємо, піренейці просто знищили українську команду, не дозволивши їй виграти жодного поєдинку.

Цього разу за путівку в еліту КД «синьо-жовтим» випало змагатися з японцями — колективом зі значно скромнішими амбіціями та персонами, ніж ті самі іспанці. Після жеребкування віце-президент ФТУ Всеволод Кевлич припустив: «Один самурай у команді — не смертельний. З такою командою можна грати. Тим паче що Кеї Нісікорі (найсильніший тенісист Японії та п'ята ракетка планети) пари не грає». За кілька днів до матчу Японія — Україна стало відомо, що лідер японської збірної взагалі не братиме участі в «плей-оф» Світової групи Кубка Девіса. Думається, багато хто в українському тенісному середовищі цю новину сприйняв як подарунок долі. Певно, пораділи відсутності в складі опонента ключового гравця й наші тенісисти. Утім, як часто буває в таких випадках, потрапивши в непрості обставини, сторона, що зазнала серйозної кадрової втрати, стала більш згуртованою та сильнішою, ніж хтось міг уявити.

У подібній ситуації в ниніш-

ТЕНІС

Без резервного живлення

Українські тенісисти не змогли пробитися до елітного дивізіону Кубка Девіса

Добряче попрацювавши на «Ю-Ес оупен», новий лідер українського тенісу Ілля Марченко, схоже, просто не знайшов сил на вирішальний матч сезону в Кубку Девіса.

Фото з сайту saprnov-tennis.org.

ньому розіграші Кубка Девіса не раз опинялася й сама українська збірна, коли успішно проводила відповідальні матчі без свого першого номера — Олександра Долгополова. Але «усіченого» складу для переможної гри проти японців «синьо-жовтим» не вистачило. Напередодні «вирішального стрибка» до еліти КД у чоловічому українському тенісі

сталася знакова подія — замість Олександра Долгополова місце першої ракетки країни зайняв Ілля Марченко, котрий за відсутності травмованого Долго мав би повести українців на штурм недосяжної раніше вершини.

Утім після продуктивно проведеної Відкритої першості США, за підсумками якої Марченко піднявся в рейтингу

АТР на 50-ту сходинку, 29-річний уродженець Каменського не надто добре проявив себе за національну команду, програвши, по суті, ключовий поєдинок японсько-українського протистояння. Після поразки Сергія Стаховського першого номеру збірної Японії Таро Даніелу новоспеченій першій ракетці України ніяк не мож-

ТАБЛО

Кубок Девіса. «Плей-оф» Світової групи. Японія — Україна — 5:0
(Даніел (88 ракетка світу) — Стаховський (105) — 7:6 (7:4), 7:6 (7:2), 6:1. Нішіока (96) — Марченко (50) — 6:4, 5:7, 6:4, 7:5. Нішіока/Сугіта — Смірнов/Стаховський — 6:3, 6:0, 6:3. Даніел — Смірнов (321) — 3:6, 7:5, 6:1. Нішіока — Калениченко (657) — 6:2, 6:2).

на було провалювати свою частину роботи. Однак усе дійшло до того, що виправити ситуацію могла лише наша пара — Стаховський/Артем Смирнов. Зрештою, й у них нічого не вийшло.

У заключному поєдинку капітан нашої команди Михайло Філіма дав шанс дебютувати за збірну 22-річному Данилу Калениченку, але і йому в матчі без жодного турнірного підтексту не вдалося розмочити загальний рахунок. «На жаль, знову доводиться констатувати факт, що немає у нас глибокого запасу гравців для команди Кубка Девіса. І справа навіть не в конкуренції. Справа в тому, що замінити гравця, якщо він перебуває не на піку форми, просто ніким», — у своїй колонці на сайті Українського тенісного порталу констатував Всеволод Кевлич.

Відтак новий сезон у Кубку Девіса наші тенісисти знову розпочнуть матчами в Першій групі Євро-Африканської зони. ■

Є ПРОБЛЕМА!

У кожного свій шлях

Після атаки хакерів на базу даних Всесвітньої антидопінгової агенції виявилось, що низка чемпіонів має офіційний дозвіл на вживання заборонених препаратів

Інф. «УМ»

Не секрет, що дорога практично кожного юного спортсмена до великих звершень розпочинається з бажання бути схожим на свого титулованого улюбленця, повторити його великий шлях і піднятися на спортивний Олімп. Розумні люди кажуть: не створи собі кумира. І, певно, мають рацію. Адже ніколи достеменно не знаєш: хто він насправді — твій ідол? Важко навіть уявити, яких масштабів було розчарування шанувальників «залізного» велогонщика Ленса Армстронга, коли з'ясувалося, що сім разів виграти легендарний «Тур де Франс» американцеві допоміг допінг.

Нещодавно група хакерів зробила надбанням широкого загалу вельми цікаві документи, котрі зберігалися на сервері Всесвітньої антидопінгової асоціації. Одразу варто зауважити, що ВАДА підтвердила факт витoku інформації, звинувативши в неправомірному доступі до своєї бази даних російських «умільців».

Тож оприлюднені документи свідчать, що ціла низка відомих спортсменів у різні роки та під різними приводами вживали заборонені препарати. Власне, найчастіше дозволом для прийому медикаментів, які входять до «чорного списку» ВАДА,

У переможця «Тур де Франс»-2016 Кріса Фрума є медична довідка для вживання препаратів, які для інших його опонентів вважаються допінгом.

Фото з сайту www.fibaeurope.com.

зокрема, гормонів, сечогінних, психостимуляторів, були лікарські довідки, де на прийом «допінгових агентів» у спортсменів були «медичні показання».

Не виключено, що й справді у знаної американської тенісистки, екс-першої ракетки світу, Венус Уїльямс були серйозні проблеми зі здоров'ям, які не тільки змусили її приймати серйозні ліки, а й «поставили на паузу» її спортивну кар'єру.

«Уже пройшло майже п'ять років, як мені діагностували синдром Шегрена (автоімунне захворювання, для лікування

якого потрібні глюкокортикостероїди). З цим захворюванням я живу кожен день, але той факт, що я можу його перемагати, робить мене сильнішою і не дозволяє страху взяти гору», — в одному з інтерв'ю на початку року сказала Уїльямс-старша. Історія Венери, яка, незважаючи на серйозну хворобу, в свої 36 років продовжує грати на найвищому рівні, заслуговує на повагу.

Утім, якого роду мають бути емоції, коли виявляється, що подібного характеру медичні дозволи на вживання заборонених ВАДА препаратів має ціла низка поважних спортсменів, по суті, спортивних героїв у своїх країнах.

Серед тих чемпіонів, чії прізвища фігурують у «хакерських» матеріалах, є два імениті британські велогонщики — триразовий переможець «Тур де Франс» Крістофер Фрум та чотириразовий володар олімпійського «золота» сер Бредлі Уїтгінз, багаторічна прима світового тенісу Серена Уїльямс, дворазова переможниця «Уїмблдону» — чешка Петра Квітова, чотириразова олімпійська чемпіонка Ріо-2016, американська гімнастка Сімона Бейлз тощо. Загалом, у цьому списку є досить багато знамих у США спортсменів, що змушує спеціалістів із захисту інформації звинувачувати в кібер-шпіонажі російських агентів.

«Я розчарована, що мої особисті медичні дані були опубліковані без мого дозволу, — заявила Серена Уїльямс. — Утім я повністю дотримувалася правил, які діяли в рамках антидопінгової програми в тенісі, й мала дозвіл на терапевтичне застосування препаратів». Генеральний директор антидопінгового агентства США Тревіс Тайгерт також засудив злам бази даних ВАДА, назвавши цей вчинок немислимим, додавши, що американські спортсмени дотримувалися всіх міжнародних

правил для отримання дозволів на застосування потрібних препаратів.

Що ж, формально до власників медичних довідок і справді немає запитань, але, як видно, в антидопінговій системі причаїлася кричуща невідповідність, адже перед своїми конкурентами «чемпіони з довідками» мають явну фору. Якщо за допінгову чистоту — то абсолютну. Інакше доречнішим було б дозволити всім спортсменам приймати необхідні для відновлення їхніх кондицій препарати. Головне, аби вони знали правду про вживані ліки. Тоді, здається, всі перебуватимуть у рівних умовах. Та й фанати спорту не почуватимуться обдуреними та ображеними, знаючи всі деталі великих перемог своїх кумирів. ■

ХРОНІКА

Гандбол

Чемпіон жіночої суперліги не зміг подолати перший раунд кваліфікації Кубка Європейської гандбольної федерації — другого за рейтингом клубного турніру Європи.

Тепер львів'янки зможуть повністю присвятити себе іншому міжнародному турніру — «Балтійській лізі», де вони постануть у ролі дебютанток.

Кубок ЄФ. Жінки. Кваліфікація. 1-й раунд. «Погонь» (Польща) — «Галичанка» (Україна) — 24:20 (перша гра — 22:24).

«Формула-1»

Після літніх канікул німецький пілот «Мерседеса» Ніко Росберг знову демонструє переможний хід. У Сінгапурі він виграв третій поспіль Гран-прі чемпіонату світу-2016, що дозволило йому випередити в загальному заліку пілотів свого напарника по команді — чинного чемпіона світу Льюїса Хемілтона. Перед 15-ю гонкою сезону британець випереджав свого візаві на два пункти, проте, завершивши перегони в Сінгапурі третім, відпустив Росберга на вісім балів. ■

Великий бачиться на відстані

Віктор Заболотний, що має зріст 235 сантиметрів, приїхав погостювати з Колумбії у рідний Миколаїв

161 УКРАЇНА МОЛОДА
СЕРЕДА, 21 ВЕРЕСНЯ 2016

КАЛЕЙДОСКОП

РОЗРИВ

Шлюб тріщить чи тріснув?

Анджеліна Джолі і Бред Пітт збираються подати на розлучення

Аліса КВАЧ

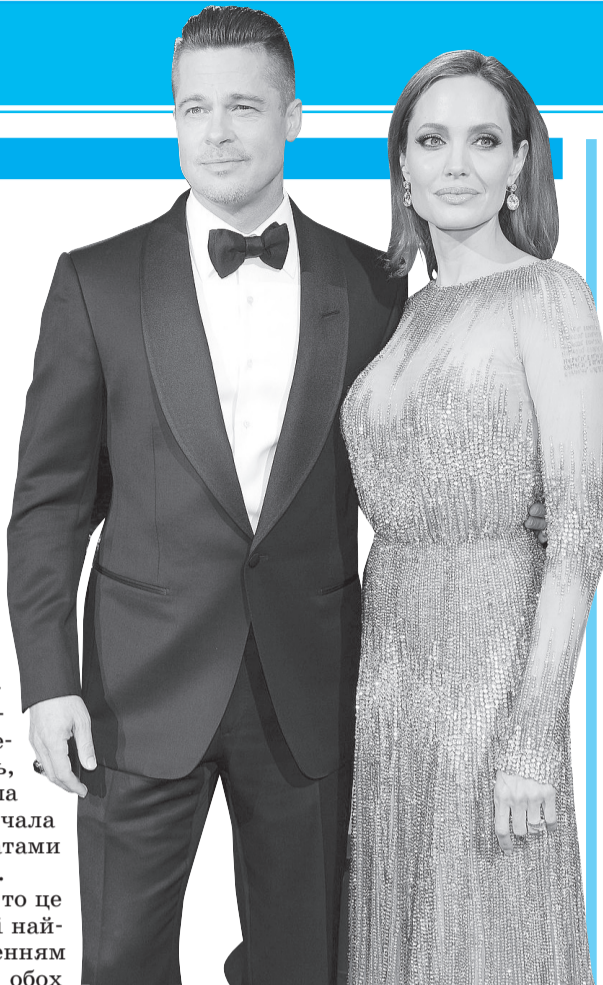
Чутки про розлучення однієї з найгарнішої і найромантичнішої пари Голлівуду — Анджеліни Джолі та Бреда Пітта — останні півроку не сходять зі сторінок зарубіжних таблоїдів. Репортери навіть підмітали, що останню річницю весілля пара не святкувала разом, а Пітт почав приглядати собі місцину в Хорватії, де на березі Адріатичного моря збирається звести «хатинку». Самі актори ці чутки не коментували, займаючись кожен своїми справами: Енджі виконувала місію Посла доброї волі ООН і знімала свій фільм у Камбоджі, а Бред — знімаючись у фільмі «Союзники», прем'єра якого відбудеться цього року.

Останній і став фатальним для Джолі-Пітта, як називають пару в Голлівуді. Пішли чутки, що Бред надто зблизився на зйомках зі своєю партнеркою по фільму, французькою актрисою Маріон

Котійяр. І хоча сорокарічна Маріон всіляко заперечує існування роману з Піттом, до того ж, вона чекає другу дитину від свого чоловіка, актора і режисера Гійома Кане, репортери стверджують, що Джолі запідозрила чоловіка у зраді і почала переговори з адвокатами щодо розриву шлюбу.

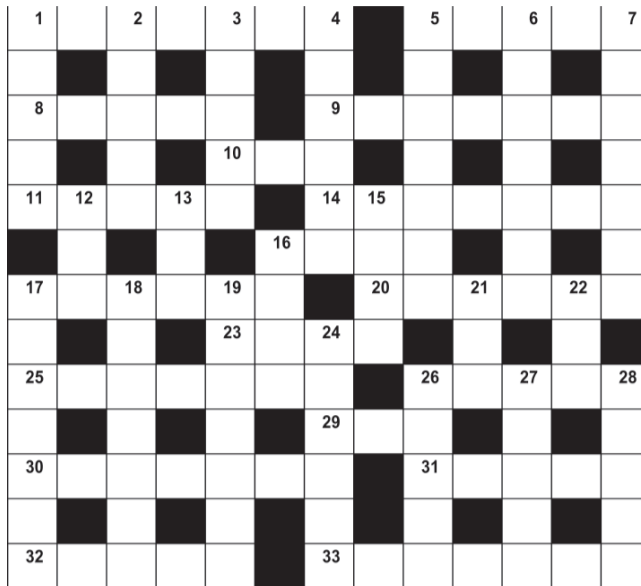
Якщо це правда, то це стане найгучнішим і найдорожчим розлученням Голлівуду — статки обох нині оцінюються в 480 мільйонів доларів. До того ж у їхньому шлюбному контракті є стаття, що в разі зради Пітта він втрачає право опіки над дітьми. А їх, нагадаємо, у Джолі-Пітта аж шестеро — троє біологічних і троє всиновлених.

Утім, може, все ще й обійдеться.

Анджеліна Джолі і Бред Пітт.

Друзі родини кажуть, що Енджі покладається на «кризові прогулянки» з Бредом, які допоможуть їм знайти спільну мову і розбурхати пригаслі почуття. Бо, якщо вони протрималися разом 11 років, то це таки не випадково.

КРОСВОРД ВІД МАЛАНКИ №113

По горизонталі:

1. Відомий курорт на Кіпрі. **5.** Вид театрального мистецтва, що поєднує танець, музику і драматургічний задум. **8.** Дитина від шлюбу чорношкірої та «білої» людей. **9.** Перший одеський градоначальник. **10.** Австралійський страус. **11.** Збір по тривозі. **14.** Історична область Іспанії, звідки був родом Дон Кіхот. **16.** Південноамериканський різновид верблюда. **17.** Адвокат, учасник Харківської правозахисної групи, яка виграла в Європейському суді з прав людини у процесі «Устименко проти України». **20.** Столиця Туреччини. **23.** Кавалерист, озброєний шаблею та пікою. **25.** Військовий священик. **26.** Місце в таблиці між двома вертикальними лініями. **29.** Швидкість осідання еритроцитів крові. **30.** Місто в Росії, адміністративний центр Алтайського краю. **31.** Лецький відмінник відтінку. **32.** Давньоруський ударний ритмічний інструмент, керамічні литаври. **33.** Чернігівський князь, що став ченцем.

По вертикалі:

1. Прозора рідина, за своєю структурою схожа на плазму крові, проте не містить еритроцитів. **2.** «Чорна ... ізорана, ще й кулями засіяна. Білим тілом зволожена, ще й кровію сполочена» (народна пісня). **3.** Ім'я футболіста збірної України Мілевського. **4.** Бандит із фільму «Біле сонце пустелі», чий гарем охороняв товариш Сухов. **5.** Шведський режисер, сценарист, письменник, автор фільму «Сунічна гальявина». **6.** Московська вулиця, де розташована внутрішня в'язниця та головна будівля КДБ-ФСБ. **7.** Італійський історичний регіон із центром у Флоренції.

12. Прісноводна риба. **13.** Друг Гаррі Поттера. **15.** Персонаж Старого Заповіту, який хотів знищити єврейський народ, але стараннями Естер та Мордехая був страчений сам. **16.** Героїня серії книг німецької дитячої письменниці Ізабель Абеді про пригоди дівчинки-підлітка. **17.** В'язниця для злочинців із серії книг про Гаррі Поттера. **18.** Давньогрецький вчений і філософ II ст. н. е., послідовник античної школи скептицизму. **19.** Місце в парламенті, де в депутатів беруть інтерв'ю і вирішуються усі важливі справи. **21.** Цар Мідії і засновник Перської держави. **22.** Підводна чи невисока надводна скеля на мілководді, небезпечна для кораблів. **24.** Приєднання Австрійської республіки до нацистської Німеччини у 1938 році. **26.** Портове місто на півночі Італії. **27.** Відомо українська фірма, постачальник сільськогосподарської та будівельної техніки. **28.** Головне місто саласів, які заступили римському війську на чолі з Аппієм Клавдієм доступ у Галлію у 143 році до н. е.

Кросворд №112 від 20 вересня

Наступний номер «Україна молода» вийде в п'ятницю—суботу, 23—24 вересня

ПРИКОЛИ

Політик помер і потрапив на небеса. Там його зустрів Апостол Петро і сказав: «Вибір буде за вами — в рай чи в пекло». Політик увійшов у ворота пекла й опинився на зеленій галявині для гольфу. Поруч — розкішний нічний клуб, з якого вийшли його колишні колеги та друзі. Було весело. Але день минув, і політику довелося знову повернутися до воріт Раю. У Раю теж було непогано:

чудові сади, лунають гарні пісні. Нарешті підійшов Апостол Петро, щоб дізнатися його остаточний вибір.
— Я вибираю пекло!
Коли вони прийшли, політик був вражений: гольфу немає, клубу теж, друзі варяться в котлах.
— А що сталося? Вчора тут було так класно!
— Учора була передвиборча кампанія, а сьогодні ти проголосував!

ОТАКО!

Всеперемагаючий запах Путіна

Американська компанія випустила освіжувач повітря для туалету з портретом російського президента

Ната НЕТУДИХАТА

Оригінальним чином вирішила увічнити образ Володимира Путіна американська компанія BlueQ, що спеціалізується на випуску і доразці різних споживчих товарів. Лише за 11,99 долара вона запропонувала своїм клієнтам придбати освіжувач повітря для туалету з портретом президента РФ Володимира

Путіна. У рекламі, яка додається до товару, від імені російського президента зазначається, що «я борюся з ведмедами, я приховую ваші брудні секрети, я поставлю запах на коліна».

Наразі в продажу є лише аромат з легкого жасмину і червоного чаю, але виробники товару планують розширити свій асортимент. Також вони «творчо» опрацювали образ Воло-

димира Володимировича, зобразивши його на етикетці на коні і з голим торсом, а прізвище написали не Putin, як загалом прийнято, а Pootin. Читається воно однаково, але викликає асоціації з жаргонним словечком роо, що означає процес, який іноді стається з людьми від страху чи через розлад шлунку.

І як тут не пригадати погрози самого ВВП «мочити усіх в сортирі»? ■

ПОГОДА

22 вересня за прогнозами синоптиків

Київ: хмарно з проясненнями, часом невеликий дощ. Вітер північно-західний, 5-10 м/с. Температура вночі +5...+7; удень +11...+13.

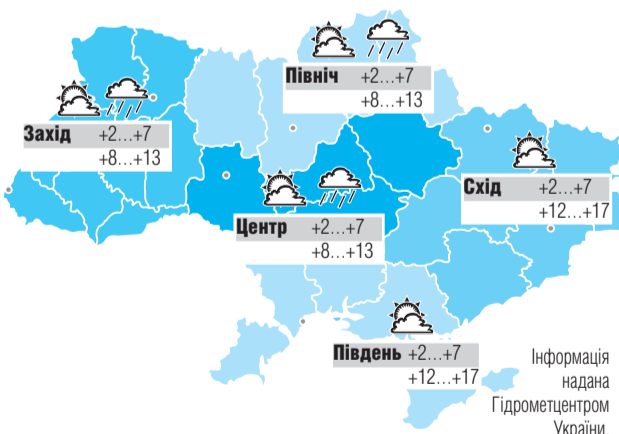
Миргород: часом невеликий дощ. Уночі +4...+6; удень +11...+13.

Вінниця: часом невеликий дощ. Уночі +4...+6; удень +10...+12.

Одеса: без істотних опадів. Уночі +6...+8; удень +15...+17.

Курорти Карпат: хмарно з проясненнями, часом невеликий дощ. **Трускавець:** уночі +3...+5; удень +9...+11. **Моршин:** уночі +4...+6; удень +10...+12.

20 вересня температура води в **Чорному та Азовському морях** становила 17-21 градус, у **Дніпрі** біля Києва — 18.

Передплатні індекси: 60970, 1555

Наша адреса: 03047, Київ, пр. Перемоги, 50
Телефон для довідок: т./ф.: (044) 454-84-92
Рекламне бюро: т./ф.: (044) 454-88-86, reklama@umoloda.kiev.ua
Відділ реалізації: т./ф.: (044) 454-84-41, sale@umoloda.kiev.ua
Коректорська група: (044) 454-87-53

Відділи:

новин — 454-85-76, novyny@umoloda.kiev.ua;
права — leonov@umoloda.kiev.ua, 454-88-36;
міжнародної політики — svit@umoloda.kiev.ua, 454-88-25;
економіки — eko1@umoloda.kiev.ua, 454-86-39;
медицини — povnyu4@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
культури — culture@umoloda.kiev.ua, 454-87-96;
соціальних проблем — socium@umoloda.kiev.ua, 454-85-99;
спорту — sport@umoloda.kiev.ua, 454-87-93

Україна молода

Редактор Михайло Дорошенко
Засновник і видавець — ПП «Україна молода»
Свідоцтво про реєстрацію: КВ №3386 від 29.08.98
© Дорошенко М.І., 2013

При використанні наших публікацій посилання на «УМ» обов'язкове. Рукописи не рецензуються і не повертаються. Відповідальність за зміст реклами несе рекламодавець. Комерційні публікації виходять під рубриками: «Український виробник», «Позиція», «Банківська справа», «Фінансова експертиза», «Здоровенькі були!», «Це — працює!», «Знайомтеся — новинка», «Партнерство», «Програми», «Проекти», «Альма-матер», «Наша марка», «Продукт», «Протистояння», «Вітаємо», «Любов і шана». Матеріали із позначкою © друкуються на правах реклами

Газета друкується у видавництвах: «Преса України» — у Києві Зам. 3009118 «Видавничий дім «Високий Замок» — у Львові Зам. блок № 721 **Верстка та виготовлення фотоформ** — комп'ютерний центр редакції «УМ», тел.: 454-87-71 Газета виходить у вівторок, середу, четвер, п'ятницю—суботу (спільний номер) **Тираж 86734**

«Україна молода» розповсюджується в київській мережі ресторанів «Піца Челентано»